

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD – WIDE DAILY

2ND CLASS MAIL
October 25, 1994

Vol. LXXXV Kaina 35 c.

ANTRADIENIS – TUESDAY, SPALIS – OCTOBER 25, 1994

Nr. 207

Reikalauja pradėti lietuvius žudžiusiųjų teismus

Vilnius, spalio 19 d. (AGEP-LA) – Lietuvos Piliečių Chartijos taryba spalio 19 d. paskelbė prezidentui Algirdui Brazauskui įteiktą laišką, kuriame reikalauja pradėti teismo procesus prieš Lietuvos gyventojų genocido vykdytojus.

Laišką pradeda, primindami, jog prieš metus (1993 m. spalio 26 d.) jie kreipėsi į generalinį prokurorą, prašydami atsakyti, „kodėl Lietuvoje nevykdomas 1992 m. priimtas įstatymas dėl baudžiamosios atsakomybės už genocidą ir dėl senaties netaikymo už genocido nusikaltimus“. (Senatis – laiko tarpas po kurio nebegalima kelti senų bylų).

Toliau Lietuvos Piliečių Chartijos taryba nurodo, kad „ne-traukiami atsakomybėn deportacijų organizatoriai, kurių pavardės yra 1993 m. išleistoje knygoje „Lietuvos genocidas“ (buvus vidaus reikalų ministras A. Gailevičius ir kt.). Nekeliamos baudžiamosios bylos specialiu NKVD dalinių dalyviams, kurie, perengti partizanais, žudė nekaltus žmones. Archyvuose išliko pakankamai duomenų, įrodančių jų kalte. Nė vienas KGB tardytojas, naudodamas žiaurias „fizinio poveikio priemones“, nebuvo teisiamas (pvz., M. Gulbinaus dalyvavęs 1946 gruodžio 8 d. užmušant Alytaus saugume mokytojų seminarijos dėstytoją K. Bajerčių).

„Generalinės prokuratūros specialiųjų tyrimų skyriaus vyriausiasis prokuroras V. Vaicekuskas atsakė, kad „nuo 1992 m. balandžio 9 d. įstatymo „Dėl atsakomybės už Lietuvos gyventojų genocidą“ priėmimo prokuratūroje iškeltos 34 baudžiamosios bylos, iš jų septynios generalinėje prokuratūroje. Šiuo metu parengtinis tardymas atliekamas 31-oje šios kategorijos baudžiamosiose bylose...“

Lenkijos Seimo ir valdžios pareigūnai – Lietuvoje

Vilnius, spalio 24 d. (Elta) – Sekmadienio vakarą į Vilnių atvyko Lenkijos Seimo delegacija, kuriai vadovauja Seimo maršalka Jozef Oleksi. Ją dviejų dienų vizitui pakvietė Lietuvos Seimo pirmininkas Česlovas Juršėnas.

Pirmadienio rytą svečiai padėjo gėlių prie Jono Basanavičiaus ir Juzef Pilsudskio širdies kapų Rasų kapinėse. Po to prasidėjo Lietuvos ir Lenkijos Seimų vadovų susitikimas. Pokalbyje svečiai pabrėžė, kad Lietuvos ir Lenkijos tarpvalstybinė sutartis yra kokybiškai naujas etapas abiejų valstybių ir lietuvių bei lenkų tautų santykiuose. Ji yra pagrindinis išieties taškas intensyviai bendradarbiavimui įvairiose srityse, pasakė jis. Po šio pokalbio J. Oleksi susitiko su Seimo frakcijų seniūnais.

Po šios diskusijos Lenkijos Seimo maršalka susitiko su Lietuvos prezidentu Algirdu Brazausku, ministru pirmininku Adolfu Šleževičiumi, Užsienio reikalų ministru Povilu Gyliu.

Antradienį su ūkine misija į Lietuvą atvyksta Lenkijos delegacija, vadovaujama Lenkijos užsienio ekonominio bendra-

„Prabėgus metams, iš minėtų 34 baudžiamųjų bylų tik viena išvydo dienos šviesą – senesniai pradėtas pirmasis teismas už lietuvių genocidą Antazavėje, bet ir jis buvo nutrauktas.

„Mes jau nesistebime, kad buvę KGB kadriniai darbuotojai šiandien kviečiami į aukštus tarnybinius postus, kad ne karto nebuvo apklaustas vienas didžiausių nusikaltėlių, smogiškų dalinių kūrėjas ir vadas Lietuvoje Sokolovas, o saugumiečio Martavičiaus laidotu vėms valstybė skyrė net materialinę pašalpą“, rašoma Lietuvos Piliečių Chartijos laiške.

„Neseniai Lietuvos vyriausybė pareiškė netaikysianti senaties termino žydų genocido vykdytojams. Piliečių Chartijos taryba tikisi, kad vyriausybė pradės taikyti šį įstatymą ir lietuvių genocido vykdytojams. Reikalaujama iš užsienio valstybių išduoti Lietuvos teisingumo organams masinių žydų žudynių kaltininkus, Lietuvos vyriausybė privalo pareikalauti išduoti ir lietuvių genocido vykdytojus, kurių kaltei įrodyti yra pakankamai archyvinų duomenų ir gyvų liudininkų. Tokie akivaizdūs nusikaltėliai jau seniai yra minimi spaudoje, jų pavardės žinomos ne tik Lietuvoje. Tai P. Raslanas, gyvenantis Rusijos Federacijoje, A. Slavinas, gyvenantis Vokietijoje, N. Dušanskis, gyvenantis Izraelyje.“

„Atitinkamos Lietuvos institucijos privalo primygtinai reikalauti išduoti nusikaltėlius, o užsienio valstybėms atsiskaiti – kreiptis į tarptautines organizacijas.

„Lietuvos Piliečių Chartijos taryba, prisimindama Jūsų inauguracinę kalbą, tikisi, kad padėsite išjudinti iš mirties taško genocido bylas“, baigiasi prezidentui adresuotas laiškas, kurį pasirašo tarybos pirmininkas Vytautas Kubilius.

darbiavimo ministro pavaduotojo Jerzy Kaminski.

Jo nuomone, tokia misija gali būti sėkminga, skatinant Lietuvos ir Lenkijos ekonominį bendradarbiavimą, ypač jeigu jos metu vyks susitikimai ir komercinės derybos su galimais partneriais.

Lietuvos ir Lenkijos vyriausybė atstovų bei verslininkų, vykdančių ūkinę misiją, programoje – susitikimai su Lietuvos ministerijų atstovais, gamybininkais ir verslininkais, įmonių lankymas. Jų tikslas – sudaryti Lietuvos ir Lenkijos įmonių kooperacinius, komercinius kontraktus, aptarti bendrą investicijų galimybes.

Mokslinė grupė tirs Ignalinos elektrinės saugumą

Vilnius, spalio 24 d. (Elta) – Iš dalies pakeisdama 1992 m. kovo 19 d. potvarkį, Lietuvos vyriausybė įsteigė Ignalinos atominės elektrinės mokslinę saugumo analizės grupę.

Ši 12 žmonių grupė veiks kaip Lietuvos energetikos instituto

Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos posėdyje prieš keturias savaites balsuoja Britanijos atstovo pavaduotojas Stephen Gomersall ir JAV atstovė Madeleine Albright. Šiuo metu svarstoma praplėsti JT Saugumo Tarybą, nuolatines vietas skiriant ir ekonomiškai pajėgiausioms šalims Japonijai ir Vokietijai, kurios 1945 m. kuriant Saugumo Tarybą nedalyvavo, kadangi buvo II Pasaulinio karo pralaimėtojos. Nors jų kandidatystė motyvuojama jų ekonominiu pajėgumu prisidėti prie JT misijų, norima ir plačiau praplėsti šį 15 narių turintį organą, kad jame būtų atstovaujama ir besivystančioms šalims, kurios vis dažniau dalyvauja JT tarptautinėse operacijose.

Valstybės kontrolierius pripažino, kad neteisėtai nusavintas valstybės turtas

Vilnius, spalio 24 d. – Seime vykdamas ataskaitą apie privatizavimo eigą, Valstybės kontrolierius V. Kundrotas, kuriam pagal Konstituciją pavesta prižiūrėti ar teisėtai valdomas ir panaudojamas valstybės turtas, pripažino, jog neteisėtu būdu buvo nusavintas valstybės turtas. Kundrotas nurodė, jog šis valstybės turtas, kurio balansinė vertė buvo daugiau kaip 2,5 bilijonai litų, buvo nusavintas, apeinant pirminio privatizavimo įstatymą, pakeičiant valstybinių įmonių statusą, kapitalizavus pėlna.

Spaudos konferencijoje Tėvynės Sąjungos (Lietuvos Konservatorių) frakcijos Seime seniūnas Audrius Kubilius pareiškė, jog šis valstybės kontrolieriaus konstatuotas reiškinys yra „vienas didžiausių smūgių, suduotų LDDP ir jos vyriausybėi pastarųjų dviejų metų valdymo laikotarpiu“.

Kubiliaus nuomone, tokiu neteisėtu būdu buvo privatizuojami kaip tik patys vertingiausi objektai, todėl reali jų rinkos vertė gerokai aukštesnė negu nurodoma Valstybės kontrolės departamento ataskaitoje.

„Ypatingai svarbu, kad valstybės kontrolierius aiškiai pasakė, jog pagrindinė neteisėto privatizavimo priežastis – atsiradusios žirkles tarp infliacijos ir indeksacijos, kai esant didžiulei infliacijai valstybės turtas nebuvo indeksuojamas“, pabrėžė Kubilius. Anot jo, tokiu būdu pripažinta, kad opozicija buvo absoliučiai teisi pusantrų metų kalbėjusi apie neteisėtą privatizavimą bei žalą, kurią padarė vyriausybės atsakymas indeksuoti valstybės turtą ir dėl to opozicija pareikalavo referendumo tuo klausimu.

Konservatorių frakcijos seniūnas taip pat informavo, jog savarankiškas padalinys, kuris analizuos Ignalinos atominės elektrinės galimus avarinius procesus bei rengs saugaus darbo rekomendacijas. Lietuvos vyriausybė taip pat patvirtino naują Branduolinės ir radiacinės saugos konsultacinį komitetą. Jame, be Lietuvos atstovų, dirbs Rusijos, Didžiosios Britanijos, Suomijos, Švedijos, Ukrainos ir Vokietijos branduolinės ir radiacinės saugos specialistai.

generaliniam prokurorui ruošiamasi įteikti prašymą, kad remiantis Valstybės kontrolės departamento ataskaita, būtų išaiškinta, kas asmeniškai atsakingas už tai, jog atsakius indeksuoti valstybės turto vertę, buvo pasisavinta 2,5 bilijonų litų vertės turto. Audrius Kubiliaus nuomone, įvairūs valstybės pareigūnai, neįsiskiriant ir kai kurių indeksavimo bei pajamų deklaravimo įstatymo priešininkai Seime, galėjo „pakankamai daug įsidėti į kišenę“. Jis taip pat retoriškai klausė, ar už tai kas įvyko, nejaucia atsakomybės ir taip ryžtingai prieš referendumą pasisakęs šalies prezidentas.

Atsakymą klausimą apie karinio tranzito sutarties problemą, Kubilius pabrėžė, kad ieškoma būdų kaip įtikinti valdančią partiją ir atskirus jos atstovus dėl kolektyvinės ir asmeninės atsakomybės, kurią jie prisiima, sutikdami pasi-

Linkevičius susitiks su JAV gynybos sekretorium

Vilnius, spalio 21 d. (Elta) – Lietuvos Krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius vadovauja delegacijai, kuri su oficialiu vizitu spalio 22 d. išvyko į Jungtines Amerikos Valstijas. Spalio 28 d. Pentagono ministras susitiks su JAV gynybos sekretoriumi William Perry, numatoma pasirašyti abišali memorandumą dėl bendradarbiavimo gynybos ir karinių ryšių srityje. Lietuvos Krašto apsaugos ministras taip pat lankysis Pensilvanijos nacionalinės gvardijos daliniuose, pakrančių apsaugos bazėse, JAV jūrų akademijoje, dalyvaus Čikagoje vykstančiame Amerikos Lietuvių Tarybos kongrese.

JAV ir Lietuvos karinis bendradarbiavimas vyksta pagal JAV karinės pagalbos programą „Military to military“. Nuo pernai metų spalio mėnesio už šios programos lėšas į mūsų šalį buvo atvykę 41 amerikietis karo specialistų grupė, o JAV lankėsi 18 delegacijų iš Lietuvos krašto apsaugos sistemos. Šiems vizitams buvo skirta daugiau negu pusė milijono JAV dolerių.

rašyti tokią sutartį. Jis taip pat nurodė, jog premjero išreikšta nuomonė, kad nepaisant opozicijos pareiškimų, vyriausybė savo poziciją nekeis, nereiškia, kad taip galvoja visi vyriausybės nariai. „Todėl reikėtų kalbėti ne apie vyriausybės poziciją, o, pavyzdžiui, apie tokios garsios firmos kaip „Baltic Olsen“ (šioje firmoje prieš tapdamas premjeru dirbo A. Šleževičius) problemas, kuriai gal pradėjo strigti naftos biznesas su Rusija ir todėl atsirado noras atsiklaupiti ant kelių“.

Lietuvos pareigūnai lankysis užsienyje

Vilnius, spalio 24 d. (Elta) – Paskutinę spalio savaitę visi trys aukščiausieji Lietuvos pareigūnai išvyks į užsienį su oficialiais vizitais.

Antradienio rytą prezidentas Algirdas Brazauskas išskrenda į Paryžių. UNESCO Generalinio direktoriaus Frederico Mayor kvietimu jis lankysis su oficialiu vizitu šioje Jungtinių Tautų kultūros ir švietimo organizacijoje. A. Brazauskas skaitys pranešimą UNESCO Vykdomosios tarybos sesijoje. Vizito metu numatyti prezidento susitikimai su Prancūzijos ministru pirmininku Edouard Balladur ir Europos reikalų ministru Alain Lamassoure.

Taip pat antradienį į Moldovą bei Ukrainą išvyks Seimo delegacija, vadovaujama Seimo pirmininko Česlovo Juršėno. Numatyti delegacijos susitikimai su Moldovos ir Ukrainos prezidentais, parlamentų bei vyriausybų vadovais.

Spalio 29 d. su vizitu į Didžiąją Britaniją ketina išvykti ministras pirmininkas Adolfas Šleževičius. Vizito metu, kuris truks penkis dienas, planuojama susitikti su premjeru John Major, taip pat su valdančios konservatorių partijos atstovais, šalies verslininkais ir pramonininkais.

Pažangiausi studentai išvyko į NATO pratybas

Vilnius, spalio 21 d. (Elta) – Penktadienio rytą į Olandijos miestą Brunsum vykstančius NATO ir partnerių pratybas išvyko pažangiausių Lietuvos Karo akademijos studentų bū-

Komisija rado didelių ekonominių nusikaltimų

Vilnius, spalio 11 d. (LA) – Tarpžinybinės komisijos kovai su ekonominiais nusikaltimais uždaras posėdis su prezidentu, informuojant jį apie nuveiktą darbą, truko dvi valandas vietoj numatytos vienos, rašo „Lietuvos aidas“.

Spaudos konferencijoje po posėdžio šios komisijos pirmininkas, vidaus reikalų ministras Romas Vaitekūnas pasakė, jog aptartas mokestių inspekcijų darbas, atkreiptas dėmesys, jog kai kurie valstybės pareigūnai nevykdė vyriausybės nutarimą įrengti kasos aparatus. „Artimiausiame komisijos posėdyje“, patikino ministras, „nurodysime konkrečius pareigūnus, kurie neatliko laiku šio darbo ir, matyt, kai kur dėlto bus nutraukta prekyba“.

„Su prezidentu kalbėjome, jog teks grįžti prie abejotinomis sąlygomis privatizuotų objektų likimo“, sakė ministras. Nustatė, jog kai kurių norminių aktų projektai, tobulinant privatizavimo įstatymą, jau metai, kai įstrigę Seime. Pats prezidentas pažadėjęs komisijai paklausti Seimo atitinkamų organų, kodėl taip yra. Matyt, kas nors tuo suinteresuotas – jau ir dabar aišku ministrui.

Kad būtų galima paskatinti visuomenės aktyvumą atsklei-

džiant ekonominius pažeidimus, numatoma skirti 10% sumos, kurią pažeidėjas bus priverstas įmokėti į valstybės biudžetą, tam, kas praneša naudingą informaciją. „Jau dabar turime apie 200 tokių informacijų“, konstatavo ministras, „ir atitinkamos tarnybos tikrina faktus“.

Komisijos nariai taip pat informavo prezidentą apie muitinių darbo netvarką. Perpus sumažintas muitinių sandėlių skaičius.

Min. Vaitekūnas, paklaustas, ar per pirmąjį jo vadovaujamos komisijos veiklos mėnesį aptiko kokių nors iki šiol negirdėtų neregėtų ekonominių nusikaltimų, atsakė, jog amerikų tikrai neatradė – viskas buvo ir iki šiol žinoma, bet ne veiksmingai kovojama. Dabar bus kitaip: viskas prezidento žinioje, ir kontrolė – vienosė rankose.

Beje, prezidentas, savo dekretu rugsėjo pradžioje sudaręs šią Tarpžinybinę komisiją kovai su ekonominiais nusikaltimais, kartu paskelbė netekusius galios ankstesnius keturis dekretus (1993.II.03 „Dėl Koordinacinės darbo grupės kovai su organizuotu nusikalstamumu ir korupcija sudarymo“, 1993.VI.28 „Dėl Koordinacinės grupės kovai su organizuotu nusikalstamumu ir korupcija“, 1993.VII.02 „Dėl Koordinacinės grupės kovai su organizuotu nusikalstamumu ir korupcija veiklos organizavimo“, 1993.III.29 „Dėl Koordinacinės grupės kovai su organizuotu nusikalstamumu ir korupcija“ ir „Dėl Koordinacinės grupės kovai su organizuotu nusikalstamumu ir korupcija veiklos organizavimo“).

Konferencija ark. Reiniui atminti

Vilnius, spalio 24 d. (Elta) – Pirmadienį Šiauliuose, Pedagoginio instituto salėje Lietuvos katalikų mokslo ir Lietuvos mokslo akademijos surengė konferenciją Vladimiro kalėjime nukankinto visuomenės ir valstybės veikėjo, arkivyskupo, profesoriaus Mečislovo Reinio gimimo 110-osiomis metinėmis paminėti.

Konferenciją pradėjo Lietuvos katalikų mokslo akademijos vicepirmininkas, Jėzuitų provinciolas, kun. dr. Jonas Boruta. Pranešimus joje skaitė Mečislovo Reinio biografai, jo filosofinio, pedagoginio palikimo tyrinėtojai.

Arkivyskupas Mečislovas Reinys yra vienas iš trijų Lietuvos dvasininkų, kuriuos siekiama paskelbti šventaisiais kankiniais. Vilniaus arkivyskupas Audrys Juozas Bakis įteikė Lietuvos katalikų mokslo akademijos istorijos sekcijos pirmininkei, daktarei Aldonai Vasiliauskienei oficialų įgaliojimą toliau rinkti medžiagą Mečislovo Reinio beatifikacijos bylai, kuri jau yra pradėta Vatikane.

rys. Devynias dienas truksiančiose pratybose dalyvauja 24 būriai iš 12 pasaulio valstybių. Atvykęs atsiveikinti su karais, Krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius pažymėjo, kad į NATO surengtas pratybas išvyksta jau trečia Lietuvos karių grupė. Rugsėjo mėnesį Lenkijoje taikos palaikymo misijai specifikos mokėsi Panevėžio motorizuotos pėstininkų brigados kariai, o prieš porą savaičių iš Šiaurės jūroje vykusių NATO ir partnerių karinių jūrų pajėgų pratybų grįžo Klaipėdos jūrų flotilės laivas. Olandijoje Lietuvos karių būrys bus vienoje kuopoje su Švedijos, Vokietijos bei JAV atstovais.

Europos Taryba ragina panaikinti mirties bausmę

Vilnius, spalio 5 d. (LA) – Europos Tarybos parlamentinė asamblėja Strasboure spalio 4 d. paragino 11 iš 32 savo narių panaikinti vis dar egzistuojančią mirties bausmę, rašo „Lietuvos aidas“.

Taryba pasiūlė kitamet surengti konferenciją ir „parengti naują protokolą, kuriuo būtų panaikinta mirties bausmė taikos ir karo metu ir kuris įpareigotų pasirašiusias valstybes niekada iš naujo neįvesti mirties bausmės“.

Šiuo metu mirties bausmė taikoma Bulgarijoje, Estijoje, Lenkijoje, Turkijoje ir Lietuvoje. Pastarojoje 1993 m. buvo įvykdyti trys mirties nuosprendžiai. Be to, mirties bausmė ypatinomis aplinkybėmis, pvz., karo metu, numatyta Belgijoje, Kipre, Italijoje, Maltoje, Ispanijoje ir Didžiojoje Britanijoje. Nė vienoje iš šių šalių pastaraisiais metais nebuvo įvykdyta mirties bausmė.

Parlamentinė asamblėja neturi galios leisti įstatymų, tik pasitiki Europos Tarybos narių gera valia.

KALENDORIUS

Spalio 25 d.: Krizantas, Darija, Švitrigaila, Minas, Kirkanas.

Spalio 26 d.: Evaristas, Vita, Liubartas, Minginė.

SVEIKATOS KLAUSIMAI

AR REIKIA GYDYTI, JEI TAI NĖRA LIGA?

Neseniai gavau laišką iš lietuvių, kuri su dideliu susirūpinimu aprašo savo 17 metų dukros būklę. Jos laiškas baigiasi žodžiais: „Prašome Jūsų pagalbos! Neatsisakykite padėti mergaitei!“ Kas nutiko šiai mergaitei, kad jos mama kreipėsi į nepažįstamą gydytoją už Atlanto, prašydama skambinti jai su skubiais patarimais? Laišką įdėta ligos istorija, parašyta rusų kalba šiais metais, birželio mėnesį, Šiauliuose. Pasirodo, kad mergaitė trumparegė! Skundžiasi: „Gydymės nuolat Kaune, bet niekas nepadaeda sustabdyti regėjimo silpnumo“.

Atsiliėpiau į šį laišką viešai, nes tai dažnai pasikartojanti tragikomedija oftalmologų darbe Lietuvoje. Darbą pertraukia slaugės prašymas pakonsultuoti profesoriaus arba mokytojo vaiką. Susikrimtę tėvai pristato savo vaiką su tokiu tonu, lyg sirgtų vežiu, tariant: „Jis trumparegis...“ Tėvams paaiškinu, kad Amerikoje trumparegystė nelaikoma liga, kad niekas nepraranda regėjimo, ji koreguojama gerais akiniais arba glaustiniais kontaktiniais lęšiais ir pan. Matyti, kad tėvai netiki tuo, ką aš jiems paaiškinu. Jie mano, kad aš tik nenoriu jiems padėti.

Lietuvoje trumparegiai ir jų tėvai labiausiai išgyvena trumparegystę dėl to, kad tarybinės gamybos akiniai yra sunkūs ir prasti. Jie gaminami iš dūžtamo stiklo, todėl yra pavojingi. Lietuvos okulistai nemoka gerai akininių nustatyti ir nenaudoja Jackson Cross Cylinder nustatyti astigmatizmo ašiai. Ši technika buvo išobulinta prieš 100 metų Čikagoje. Neseniai daktaro Rimvydo Sidrio parašyta monografija apie akininių nustatymą buvo išleista Lietuvoje. Deja, Lietuvos akademikai trejus metus laikė rankraštį prieš išspausdinant. Jų uždelsimas įrodė, kad nekreipiamas dėmesys į medicinos mokslo meną.

Kaip žinome, rusas Fiodorovas driso gydyti trumparegystę, pjaustydami sveiką regėną. Šis metodas yra pavojingas, nepastovus. Tačiau Fiodorovas labai išgarsėjo ir praturtėjo. Jo laivas dabar vieši Gibraltar saloje ir uždarbiauja iš ispanų. Ispanų

oftalmologai išreiškė protestą, kad rusai skelbiais pagyda nepagydomas ligas, pvz., retinitis pigmentosa.

Šis laiškas daug ką paryškina apie Lietuvos medicinos būklę. Lietuvių moteris siunčia vakarietiui gydytojui rusišką ligos istoriją, prašydama pagydyti trumparegystę, kuri net nėra liga. Lietuvos mediciną sudaro kaimo, rusiškos ir vakarietiškos medicinos elementai. Lietuviai nėra apsisprendę, kuri sistema jiems priimtinausia. Žmonės labiausiai yra susipažinę su savo kaimo „bobutės“ gydymais. Lietuvos medicinos vadovybė yra rusiškos medicinos auklėtiniai ir nors ši sistema byra, vadai nenori jos atsisakyti, nes prie jos yra pripratę. Akademikai gal pripažįsta, kad vakarietiška medicina yra pažangiausia, tačiau trūksta lėšų įsigyti brangių instrumentų ir laboratorijų. Ligoninės vadai bando ištraukti vakarietiškos medicinos elementus į rusišką sistemą, bet tai nėla-bai veiksminga.

Štai keletas pavyzdžių iš lietuviškos medicinos. Vyras serga aukštu kraujo spaudimu, tačiau jis man sako, kad vaistus geria tik tada, kai pajunta, kad spaudimas yra aukštas. Vakaruose visi žino, kad nelabai galima pajusti aukštą kraujo spaudimą, nebent jis yra nepaprastai aukštai pakilęs. Vaistus reikia nuolat gerti, kad šie būtų veiksmingi. Kitas žmogus man paaiškino, kad jis neserga aukšto kraujo spaudimu, tačiau jis geria vaistus, kad kraujo spaudimas nepakiltų. Vakaruose visi žino, kad, iš anksto vartojant vaistus, gali organizmui tik pakenkti, bet ligos neatbaidys. Nutukęs gydytojas nesportuoja, bet valgo grynus riebalus, lašinius, sviestą ir grietinę. Kai aš nusistebėjau, kad tai nėra sveika, jis atkrito: „Ar žmonės nemiršta nuo širdies priepuolių Amerikoje?“

Nesu gavęs nė vieno laiško iš susirūpinusių mamų, kad jų paaugliai geria, rūko ir ištvirtėja. Deja, šie reiškiniai labiau yra paplitę Lietuvos gyvenime negu trumparegystė, tačiau visuomenė mažai tuo rūpinasi. Jiems labiau rūpi, kaip jų vaikai atrodytų su storais, negražiais akiniais.

Linas Sidrys, M.D.

LYTINĖS LIGOS LIETUVOJE

„Lietuvos rytas“, š.m. spalio 6 d. pateikia Eltos pranešimą apie lytines venerines ligas Lietuvoje:

„Duomenys rodo, kad gonorėja sergančių asmenų Lietuvoje šiais metais bus ne mažiau negu pernai, kai 100,000 gyventojų teko 150 šia venerine liga užsikrėtusių žmonių, — informavo Respublikinio odos ir veneros ligų dispanserio vyriausioji gydytoja Genovaitė Lapinskaitė.

Lietuvos situacija ji palygino su padėtimi Švedijoje. Ten prieš 10 metų iš 100,000 gyventojų gonorėja buvo užsikrėtusių 350 žmonių. Šiuo metu Švedijoje gonorėja sergama 20 kartų rečiau nei Lietuvoje. Jau dabar šia venerine liga užsikrėtusieji skaičiuojami vienetais. Švedai įdėjo daug lėšų, švietė visuomenę, ypač jaunimą ir pasiekė gerų rezultatų, sako gydytoja G. Lapinskaitė.

Ji teigia, jog dauguma mediku, deja, gydo gonorėją neoficialiai. Per 9 šių metų mėnesius užregistruoti 1,353 sifilio atvejai, o tikslaus užsikrėtusiųjų gonorėja skaičiaus pasakyti negalima. Į venerologus kreipia-

si pacientai jau su liaukų, prostatos uždegimais, bet neprisipažįsta, pas ką gydėsi prieš tai.

Lietuvoje įstatymais nenustatyta griežtesnė tvarka, kuri priverstų užsikrėtusiuosius kreiptis į medikus ir nurodyti, su kuo turėjo lytinius santykius. Visuomenė nėra tokia pažangi, jai per anksti suteiktai laisvė anonimiškai gydytis, mano G. Lapinskaitė. Anoniminiame kabinete patikrinęs ir sužinojęs, kad serga gonorėja, asmuo išeina ir dažnai pasako, jog pats žino, kaip pasveikti. Visame pasaulyje gonorėja gydoma privačiai, bet, anot G. Lapinskaitės, daugelyje civilizuotų valstybių nėra anoniminių kabinetų.

Gydytoja sako, jog mūsų specialistams sunku: jie gali gerai gydyti, bet visiškai neturi lėšų švietimui. Beje, pavojingiausi — atsiktikiniai lytiniai santykiai. Pastebėta, paaugliams prieinama pornografija skatina prievartą ir smurtą, o venerinėmis ligomis užsikrečia ne tik prievartos aukos, bet ir prievartautojai.

Šiuo metu respublikinio odos ir veneros ligų dispanserio vy-

Vilniaus Psichiatrijos klinikos pacientai.

PELĖSIAI ANT KRAUJUI IMTI PRIEMONIŲ

Lietuvos Respublikinis centras „Kraujas“ jau ne pirmą kartą susidūrė su problemomis, kurios daugiausia atsirado dėl iš Lenkijos „Ravimed“ bendrovės pirktų vienkartinio kraujo ėmimo priemonių, kurių kokybiškumas nebuvo patikrintas, prieš sudarant pirkimo kontraktą. Apie šias centro „Kraujas“ problemas Ingos Liutkevičienės straipsnį paskelbė „Lietuvos rytas“ š.m. spalio 6 d. laidoje. Jame rašoma: „Lenkų firmos „Ravimed“ vienkartinės priemonės kraujui imti yra nekokybiškos, ant jų auga pelėsiai ir mielių grybeliai. Jomis imant kraują, šiais grybeliais apkrečiamas ir kraujas. Perpylus tokio kraujo ligoniu, jis gali mirti.“

„Ravimed“ vienkartinėmis kraujo ėmimo priemonėmis kraujas imamas visoje šalies kraujo tarnybose. Kontrakta šias priemones pirkti iš Lenkijos firmos „Ravimed“ sudarė Respublikinis kraujo centras „Kraujas“, vadovaujamas L. Varno. Dabar paaiškėjo, kad priemonės kraujui imti pirkto be kokybės pažymėjimo. Tai konstatavo Sveikatos apsaugos ministerijos sudaryta specialistų komisija, tyrusi, kaip dirbama centre „Kraujas“.

Komisija buvo sukvietusi po „Lietuvos ryto“ straipsnių „Mirtį nešantis virusas prieš dvejus metus paskleistas centre „Kraujas“: kaltų nerasta, apkrėstieji laukia likimo malonės“, spausdintų rugsėjo 7-9 dienomis. Sveikatos apsaugos ministerijoje įvyko posėdis.

Posėdžiavusieji patvirtino, jog visi faktai apie hepatito C viruso protrūkį 1992 metais Respublikiniame kraujo centre. Prieš dvejus metus šiame centre hepatito C virusu buvo apkrešta per 90 procentų kraujo plazmos donorų. Jų kraują perpilant Vilniaus ligoninėse besigydytiems žmonėms, šiuo virusu apkrėsti ir jie.

Specialistai tvirtino, kad dabar, turint gerą diagnostinę ABBOTT firmos gamintą aparatūrą, pavojaus užsikrėsti hepatito C ir kitais virusais tikimybė labai maža. Tačiau atsirado kita problema. Paaiškėjo, kad pigiai iš Lenkijos firmos „Ravimed“ nupirktos vienkartinės priemonės kraujui imti yra nekokybiškos. Kai kurios iš jų ėmė pelyti.

Sveikatos apsaugos sekretorius A. Vinkus įsakė sudaryti kompetentingų specialistų komisiją, kuri ištirtų, kaip dabar dirbama Respublikiniame centre „Kraujas“, taip pat nuspręsti, ką daryti su nekokybiškomis

vienkartinėmis kraujo ėmimo sistemomis.

Komisija buvo sudaryta iš devynių žmonių, daugiausia kraujo specialistų. Centre „Kraujas“ komisija dirbo tris dienas. Sveikatos apsaugos ministerijos Medicinos pagalbos departamento konsultantas R. Burba informavo, jog šiuo metu centre hepatito B ar C viruso neįtariama, daromi sifilio, ŽIV tyrimai. Juos atliekant, laikomasi būtinų taisyklių. Kraujas imamas vienkartinėmis plastikinėmis kraujo ėmimo sistemomis. Kai kurios iš jų yra nekokybiškos — apaugusios pelėsiais.

Komisijos nariai konstatavo, jog Kauno, Klaipėdos, Kėdainių, Jonavos, Alytaus kraujo skyrių darbuotojai neretai pastebi pilkų apnašų ant vienkartinio kraujo ėmimo sistemų ir siunčia jas į Respublikinį kraujo centrą. Ištyrus pilkomis apnašomis apaugusias priemones kraujui imti, paaiškėjo, kad užkrėstomis priemonėmis imant kraują, kraujas užkrečiamas pelėsiai ir mielių grybeliais. Komisija pastebėjo pažeidimų, sudarant kontraktą su lenkų firma „Ravimed“. Jos išvadose rašoma: „Pagal Respublikinio kraujo centro ir lenkų firmos „Ravimed“ 1993 metų gegužės 21 d. kontraktą Nr. 013007 gauti vienkartiniai plastikiniai maišeliai, pagaminti iki 1994 metų, kokybė bloga. Maišeliai gauti be kokybės pažymėjimų, nors kontrakte tai numatyta.“

Siekiant išvengti naujos tragedijos, nuspręsta nuo šių metų rugsėjo 25 dienos nebenaudoti Lenkijos firmos „Ravimed“ vienkartinio priemonių kraujui imti, kurios pagamintos iki 1994 metų. Šiame gamintose priemonės, prieš naudojant nuspręsta laboratoriskai ištirti, ar jose neauga akimi dar gal nepastebimi pelėsiai ir mielių grybeliai. Respublikinio kraujo centro „Kraujas“ direktorius L. Varnas įpareigotas išsiaiškinti su firma „Ravimed“ dėl blogos vienkartinio priemonių kraujui imti kokybės ir išreikalauti iš „Ravimed“ atlyginti patirtus nuostolius. Visą kraujo atsargą, laikomas ne šiemet gaminuose plastikiniuose „Ravimed“

maišeliuose laboratoriskai ištirti ar laikomame kraujyje ir kraujo plazmoje neišaugo pelėsiai. Centro direktorius L. Varnas taip pat įpareigotas iki spalio 20 d. pateikti naują savo darbo su miestų kraujo skyriais, taip pat darbo, šalies kraujo tarnybose susiklosčius pavojingai padėčiai dėl nekokybiškų „Ravimed“ kraujo ėmimo sistemų, koncepciją. Tuomet ministerija spės, ar L. Varnas profesionaliai pasiruošęs dirbti šiomis sąlygomis“.

Gydymui pastatai kalėjimo ligoninėje.

NEPAPRASTA OPERACIJA VILNIUJE

Vilniaus vaikų ligoninėje atlikta nepaprasta operacija — operuotas šešių dienų vaikelis, gimęs be šlapimo pūslės. Operaciją, kuri JAV kainuotų apie 20,000 dol., atliko vaikų urologijos specialistai iš JAV organizacijos „Healing the Children“. Atvykę daktarai operavo dar 12 vaikų. Pasak vaikų ligoninės vyriausiojo gydytojo, kviesiti specialistus pas save ir operuoti vietoje yra geriau, nei siųsti pavienius vaikus į užsienio ligonines. Užsienio gydytojų darbą stebi bei asistuoja Lietuvos gydytojai, jie mokosi, tobulėja, tačiau neturi specialių instrumentų, kuriuos gydytojai iš JAV atsivežė ir vėl išsiė. Su „Healing the Children“ tartasi į JAV siųsti gydytis tik tuos vaikus, kuriems neįmanoma padėti Lietuvoje. Beje, amerikietis anesteziologas ir medicinos sesuo, kurie Lietuvoje dirbo jau antrą kartą, pastebėjo, kad lietuviai vaikai geresni pacientai nei amerikiečiai — labiau sukalbami. JAV gydytojų kelionė rėmė ir organizavo labdariną organizaciją „Healing the Children“ ir žymius krepšininkas Šarūnas Marčiulionis. („Lietuvos aidas“, 07.14)

ONKOLOGŲ MECENATAS — VILNIAUS BANKAS

Medicininė aparatūra, skirta be pjūvio operuoti prostatos ir šlapimo pūslės vėžį bei skaldyti šlapimo pūslėje susidariusius akmenis, Lietuvos Onkologijos centrui nupirko Vilniaus bankas. Tai vienos garsiausių pasaulyje endoskopijos prietaisų gaminančios vokiečių firmos Karl Storz-Endoscope medicini-

maišeliuose laboratoriskai ištirti ar laikomame kraujyje ir kraujo plazmoje neišaugo pelėsiai.

Centro direktorius L. Varnas taip pat įpareigotas iki spalio 20 d. pateikti naują savo darbo su miestų kraujo skyriais, taip pat darbo, šalies kraujo tarnybose susiklosčius pavojingai padėčiai dėl nekokybiškų „Ravimed“ kraujo ėmimo sistemų, koncepciją. Tuomet ministerija spės, ar L. Varnas profesionaliai pasiruošęs dirbti šiomis sąlygomis“.

DRAUGAS

(USPS-161-000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$90.00. Foreign countries \$100.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeras nesuimami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokesį, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	½ metų	3 mėn.
JAV	\$90.00	\$50.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur.....(U.S.)	\$100.00	\$55.00	\$35.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$50.00	\$35.00	\$25.00
Kanadoje ir kitur.....(U.S.)	\$55.00	\$35.00	\$30.00
Užsakant į Lietuvą —			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	
Paprastu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida	\$55.00	\$35.00	

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Jūs grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

nė įranga, jos vertė daugiau kaip 34,000 Vokietijos markių. Pasak Urologijos skyriaus vedėjo Tado Petraičio, su šia moderniausia aparatūra bus galima operuoti dvigubai daugiau pacientų. Tai labai svarbu, kadangi Lietuvoje šiemet ypač padidėjo onkologinių susirgimų ir buvo užregistruotas rekordinis naujų atvejų skaičius — 11,162. Ypač didėja vyrų sergamumas prostatos vėžiu, šiuo metu pagal susirgimų dažnumą Lietuvoje šios lokalizacijos vėžys iškilo į trečią vietą. Lietuvos Onkologijos centre

veikia ir jau anksčiau Vilniaus banko nupirktą diagnostinę laboratoriją, kainavusią daugiau kaip 58,000 litų, daug kitos aparatūros. Labdarai, kaip sakė Vilniaus banko valdytojas Julius Nieldvaras, skiriama apie 10 proc. banko pelno. Remiami taip pat našlaičiai, invalidai. (Elta, 10.20)

LINAS A. SIDRYS, M.D.
Oftalmologas/Akių Chirurgas
9830 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
708-636-6622
4149 W. 63rd St.
312-735-7709

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
166 E. Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. — (312) 337-1285

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern-unto diplomu, lietuviams sutarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. **Susitarimui** (kalbėti angliškai) tel. 708-422-6260

Kab. 312-735-4477;
Rez. (708)246-0087; arba (708)246-6581
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR
EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. (708) 422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirmd. 3 v. p.p. - 7 v. p.p. antrd. 12-30-3 v.p.p.
trečd. uždaroma ketvd. 1-3 v.p.p.
penkt. ir šešt. 9 v.r.-12 v.p.p.

6132 S. Kedzie Ave., Chicago
(312) 778-6969 arba (312) 489-4441
DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
GYDO ODOS AUGLIUS, ZAIDZAS IR
IŠSIPLĖTUSIAS KOJŲ VENAS
KOSMETINĖ CHIRURGIJA

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
3315 W. 55th St., Chicago, IL
Tel. (312) 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL.
Tel. (708) 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: (708)552-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 v. v.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. p.p.

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS
gydymas bei chirurgija
5635 S. Pulaski Rd., Chicago, IL
Tel. 312-585-1955
172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126
708-941-2606
Valandos pagal susitarimą
Vakara ir savaitgaliais tel 708-934-1120

DR. S. LAL
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS
7722 S. Kedzie, Chicago 60652
Tel. 312-434-2123
Pirmd. 2 v. p.p. - 7 v.v., antr. 9 v.r. - 12, ketvd. 12 - 4 v. p.p., penkt. 12 - 6 v.v.

Kab. tel. (312) 471-3300
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. (312) 436-7700
RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.

Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

Namų (708) 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINĖS LIGOS
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. (312) 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
Optometristas (Kalba lietuviškai)
Tikrina akis, pritaiko akinius
2618 W. 71st St.
Tel. (312) 737-5149
Val. pagal susitarimą

Palos Vision Center, 7152 W. 127th St.
Palos Hgts, Ill. Ketv. val. 3-6 v.v.
Tel. (708) 448-1777

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS
CHIRURGIJA IR GYDYMAS
6132 S. Kedzie
Val.: antr. 2-4 v.p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šešt. pagal susitarimą
Vizitai apmokami Medicare
Kabineto tel. (312) 776-2880
Namų 708-448-5545
Priklauso Holy Cross ir
Palos Community ligoninėms

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (312) 585-7755

ARAS ŽILIOBA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center-
Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville IL 60563
Tel. 708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

POVILAS VAIČEKAUSKAS

Baigus daugiau nei keturiu mėnesių viešnagę Lietuvoje šių metų pavasarį ir vasarą, didelių įspūdžių paliko Pasaulio lietuvių dainų šventė, kai po daugelio metų pirmąsyk teko pamatyti dalį Lietuvos tautos chorų dainuojančių laisvai ir iš širdies. Didelių įspūdžių paliko susitikimai Ateitininkų kongrese, o taip pat susitikimai su kitais artimaisiais, giminėmis, draugais ir bičiuliais, su buvusiais partizanais, ryšininkais, kaliniais ir tremtiniais, ypač akimirkos, praleistos buvusiuose KGB rūmuose Vilniuje, Gedimino prospekte, būdėjimo juose metu. Čia lankėmės abu su žmona daugelį kartų. Apžiūrinėjome kalėjimo kameroje muziejų, šykščias išlikusias ekspozicijas, negausias, bet šurpą keliančias nuotraukas, kankinimo kambarį su visiškai garso izoliacija ir kitus KGB paliktus „suvenyrus“. Čia dalyvavome gegužinėse pamaldose prie rūmų vestibulyje, pačių būdėjusiųjų įrengto inscenuoto altoriaus, vienašyk net su monsijoru Alfonsu Svarinsku. Šituose, kadaise buvusiuose pačiuose baisiausiuose Vilniuje rūmuose praleidome ištisas valandas būdėdami su kitais buvusiais politiniais tremtiniais ir kalininiais iš visų, net tolimiau

sių Lietuvos kampelių. Labai įstrigo atmintina bendra malda su atstovais iš Telšių ir kitų Žemaitijos vietų. Dar niekada taip ilgai neteko melstis ir giedoti, „Kalusn“. Tai savotiški kryžiaus keliai, giedami Žemaitės Kalvarijose ir kitur, daugiau nei tris valandas buvusiose tardymo ir kankinimo kabinetuose. Nejmanoma šitame trumpame straipsnyje aprašyti visų pokalbį ir išgirstų istorijų iš budinčiųjų, gal tiksliausiai apibūrinę nuotakiai šiame pastate lozungas-plakatas su užrašu: „Lietuva! Čia skausmas Tavo, ašaros – kančia...“ Jaunimo čia mažiau matėsi. Jiems netekb būti čia kankinamiems, nes jie nebuvo dar gimę, bet ateidavo kankintų, jauriai tardytų ir net čia nužudytųjų žmonos, dukros ir net anūkai. Kiekvieną sekmadienį, dažniausiai 3 val. po pietų vestibulio patalpose vykdavo koncertai, dainos, literatūros ir poezijos programos, dažnai atliekamos ne tik profesionalių artistų bei menininkų, bet ir pačių buvusių politinių tremtinių, kalinų. Kodėl gi čia jau daugiau negu 10 mėnesių, dieną ir naktį gyvena ir budi žmonės iš visos Lietuvos? Kas juos čia atveda, kas verčia vėl eiti į kameras ir į būvusius tardymo kabinetus, nakvoti, gulinti

KGB rūmų vestibulyje budintieji įrengė altorių.

ant plikų grindų, be pagaivės ir antklodžių, snauti kėdėse ir valgyti kaip tos klaidėdietės „Kulplūn“, tai yra pasaldintą vandenį su duonos gabaliukais? Kas? Tikriausiai galima būtų atsakyti: čia vėl ir toliau rašoma ir tęsiama Lietuvos kovų ir kančių istorija. LDDP rankose esanti spauda skelbia, kad visai Lietuvos tautai priklausantiems archyvus užgrobė saujelė žmonių, savivaliautojų, vos ne kriminalistų ir destabilizuoja ekonominį ir politinį Lietuvos gyvenimą („Tiesa“ 1994. V.19). Akcija esanti užsakyta dešiniųjų politinių jėgų. Argi iš tikrųjų taip yra? Pirmiausiai su ta saujele taip nėra. Viskas yra atvirkščiai: su 8,000 narių partija LDDP yra saujelė palyginus tik su viena didžiausiu 85,000 narių turinčia politinių kalinių ir tremtinių organizacija, o kur dar kitos, kur visuomenė, remianti budėjimo akciją. Teisybė – LDDP visos tarybinis elitas: akademikai, profesoriai, daktarai, socialistinio darbo didvyriai ir t.t., aišku, jie daug „sveria“. Politiniai kaliniai ir tremtiniai baigė kitokias akademijas, universitetus ir institutus Sibiro taigose ar kalėjimuose, apgynė lietuviybės disertacijas karcериuose ar bado streikuose – tai čia, žinoma, nėra ko lygintis 50 metų nešiojusiems banditų, teroristų, buožių vardus su „normaliais“ tarybiniais žmonėmis. Tačiau tie paniekintieji irgi žmonės. Nedera LDDP vadinti save demokratais, kai naudojama diktatūra. KGB rūmuose todėl ir iškabinas teisybė atspindintis plakatas: „Komunistų partija – genocido vykdytoja, LDDP – yra jos įpėdinė ir ji neturi teisės skirti Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos archyvo direktorių!“, „Genocido archyvai ne partijai, bet Lietuvai!“, „Neokomunizmas – nuodėmė!“

Kuomet kalbėjau si su būdiničiais žmonėmis, jų neklaušinėjau partinių bilietų dešinės ar kairės. Čia buvo įvairių luomų, įvairių tautų ir pasaulėžiūrų žmonių, bet susidariau aiškų vaizdą, kad čia budi tos jėgos ir toji tautos dalis, nenulenkusi galvos raudonajam okupantui, tautos dalis, kraujo klanuose klupdyta, prievartauta, kankinta, badu marinta ir dusinta šitoje pačiose kamerosose. Tautos dalis, kuri su iš Lietuvos protėvių paveldėta nepalaužiama valia, Vysgalio malone, per visas tremtis ir kalėjimus tebsuklingai išlikusi ir tikrai neapsimetusi tautos patriotais, liudija savo ryžtą ir budi: „KGB archyvus į švarias rankas!“ Daugelis rodė kankinimo randus ir užgijusias kulku padarytas žymes.

Vargas būtų mūsų Lietuvos

neprikllausomybei, jeigu būtų buvęs vien tik galingosios Amerikos Lietuvos prijungimo prie Sovietų sąjungos nepažinimas, o nebūtų iš pačios tautos tam prijungimui nepažinimo ir ginkluoto pasipriešinimo, kainavusio daug kraujo, ašarų ir kančių. Tai ši tautos dalis pakėlė ant savo pečių Lietuvos tautos kovą už savo laisvę ir neprikllausomybę. Kol galiausiai laimėjo ir dabar čia, PGR, buvusioje būstinėje dainuoja: „Žemėl Lietuvos užlaikyti žaliuos, užlaikyti žaliuos mūsų Lietuvoj...“ Deja, ši tautos dalis, prasiavėjusi ir pergale, i neprikllausomybės kelią, kartų ant savo pečių išsinešė ne tik abejinguosius, bet ir raudonuosius, tvirtai ir neatsikriami prisikabinusius. Juos galima buvo atskirti tokiais pat metodais ir tvarka, kaip kad ir jie darė, tačiau Lietuvoj buvo tik dainuojanti revoliucija. Kardinalas Vincentas Sladkevičius aiškiai abiem rankomis laimino ir kairė, ir dešinė. Paklydusiems broliams ir atgalvusiems atleido — argi kas teisė, nuteisė, sušaudė? Atvirkščiai — kilniaširdė tauta buvusius komunistams net valdžią patikėjo, davė progą ir galimybę pasitaistyti, išpirti kaltes. Kriekšioniškame pasaulyje yra labai gražus ir dažnai minimas ir net piešiamas sūnūas palaidūno grįžimas į tėvo namus; tame vaizdelyje yra maždaug tokie paklydėlio žodžiai: „nusidėjau dangui ir tau, nebėsu vertas vadintis tavo sūnumi...“ Sūnūs prašo atleidimo ir jį gauna. Lietuvoj dabar, kad ir dėl tų archyvų gaunasi taip, sūnūs lygiai „sugrįžo“, bet po kiek laiko sako: „Tėvai, nesidinkis iš čia, o jei ne, tai pakviesiu policiją!“

Tik nedaugelis šiandieninėje Lietuvoje buvusių partiečių kritiškai įvertino savo buvimą Kai- no rolėje ir apgailestaudam atsivertė. O dauguma? LDDP, pakeitusi savo pavadinimą (LKP), iki šiolei tinkamai neįvertino savo pirmtakį ir savo pačių žalingos veiklos. Nemaityti jokio net ir simbolinio atsiprašymo, nėra jokios atgailos. O jeigu nėra atgailos — nėra ir nusikaltimų, genocido nebuvo, nieko iš viso nebuvo... „Ne mes visa tai padarėme, o Maskva, TSKP!“ Strības ir partizanais — karo aukos? O greit galbūt bus įtikinėjama, kad Lietuvos komunistų partija buvo tikroji ir vienintelė kovotoja dėl Lietuvos laisvės ir neprikllausomybės?

Buvusioje LTSR buvo priskaičiuojama apie 200,000 komunistų, arti 500,000 komjaunuolių ir daugiau nei 100,000 KGB agentų ar informatorių. Reikia manyti, jog paskutiniujie daugiau buvo

nepartinėje masėje, kuri buvo jau ir taip labiausiai ybinė. Štai ir turime Lietuvos valdą, nuo kurios niekaip nepabėgsime, tas daug atspindi balsavimuose, referendumuose. Iš tikrųjų dar nevelu spresti Lietuvoje tą skaudžiausią problemą, skaldančią tautą ir visuomenę. Valdžios vyrams būtina aiškiai ir be jokių išsisukinėjimų įvertinti savo partijos praeitį, padarytas klaidas, atsipašyti ir už tuos, kurie niekad neapsipašys, ir būtų baigtas reikalas. Be abejo, LTSR didžiuosius vadus ir asmenis, įvykdžiusius nusikaltimus prieš žmogiskumą ir vykdžiusius tautos genocidą, po mirties ar dar gyvus teisti valstybės ar visuomenės teismuose, pripažinti kaltais už tautos kančią, o daugumą amnestuoti, kad panaikinus tai tautos daliai Kaino žymę, kuri baisiai slegia, vargina ir neleidžia Lietuvai toliau sėkmingai žengti į ateitį visose gyvenimo srityse. Su žydų problema tvarkomasi, o su savo tauta? Ši problema nėra smulkmena.

Kas gi dabar dedasi Lietuvoje, į ką tai panašu, kur tai matyta kiojioje šalyje, kad į laisvės kovotojų, partizanų, laisvųjų savo krauju Laisvės medį, kad jis augtu, – palaikų perlaidojimo iškilmes, rengiamas visose Lietuvoje, neateina nei vienas dabartinis LDDP valdžios atstovas? Gėda ateiti? Ar „Vyčio kryžium“ buvo apdovanotas nors vienas partizanas, likęs gyvas, ar po mirties? Ką visa tai reiškia? O gal pagal valdžios vyrų požiūrį reiškia, kad tai buvo banditai, teroristai, žudikai, buožių išperos? O gal prie šitokių terminų ir sąvokų buvo bandyta pripatinti ir užsienio lietuvių ausis, pakibant jiems liūdnei pagarsėjusi „Lietuvos kovų ir kančių istorijos“ pirmąjį tomą, „rūpestingai“ paruostą Lietuvos istorijos instituto, jam pasitelkus mokslo daktaratų titulus turinčius buvusius sovietinių laikų įžymybes, komunizmo katedrų vadovus ar partinių mokyklų dėstytojus? Yra daug ir kitų klausimų. Kodėl?

Kas dėl KGB archyvų ir bylų, esančių šiuos rūmuose, tai galima pasakyti, jog šiuose KGB archyvuose tikrai yra sukaupta tiek daug moralinio purvo, išgauto kankinimais ir prievarta, šėtoniškaiki tryptant sąžines, žeidžiant iki širdies gelmių žmonių sielas. Tai pragar archyvai. Juose surašyti šėtonų ir jų aukų vardai ir pavardės. Šituos archyvus galima naudoti kaip dviasnįrį kardą, arba kaip uždelsto veikimo bombą. KGB juk turėjo pakankamai laiko rafinuotai ir klasingai juos palikti, pridėti

Laisvė ir

Nušovė, užpuolė, apiplėšė nužudė... Atrodo, kad ta populiariausi žodžiai šiam krašte. Jie daug kasdien kartojami ir ašis iš žinių pranešimų lūpų, daug kartų duria į akis ir spaudos puslapių. Net ir tie lėmingieji, kurie gyvena ramesnėse vietovėse, negali išvengti tokių reportažų. Beveik galėtume tvirtinti, kad šių dienų miestuose (ir kitur) kasdienybę pavojaingesnė negu kadaise karalauke. O gal tik mada akcentuoti viską, kas tą dieną blogai atsitiko, iš nusikaltėlių padarant net savotiškus „divyrius“, vertus nepaprastai dėmesio ir ilgiausių paminėjimų. Atrodo, kad lengviausias būdas „pagarsėti“ yra padarius kokią baisų ar šiaip nepaprastą nusikaltimą. Jeigu tas „žygdarbis“ tikrai pagauna žiniasklaidos – ir tuo pačiu publikos – dėmesį, nusikaltėlio laukia autobiografinis leidinys, filmų gamintojai, pasikalbėjimai per TV...

Galbūt privyčiai „tylioji dauguma“ ir pasibjauri tokiu nuolatiniu dėmesiu žmoniškos padugnių darbams, bet per mažai atsiranda prieštaraujančių balsų, kurie galėtų sustabdyti tą nusikaltėlių garbinimo kultūrą. Vyrauja nuomonė, kad žodžiai laisvė yra neribota, net tuomet, kai ji knisais po pačiais pagrindiniais žmoniškumo pamatais.

Kai, atrodo, kad jau „viską“ matėme ar girdėjome, pastaroju metu vis dažniau atsiranda „nauja sensacija“: vaikų nusikaltimai. Ne paauglių, ar jaunųjų, bet mažamečių vaikų, kuriems, kaip mūsų liaudis sako, dar pienas nuo lūpų nenudžiūvęs. Nepaisant jauno amžiaus, jie jau tikri piktybių veteranai, galj konkurantai su bet kurio kaledžinio pavojingiausiais įniamiais. Čia pasireiškia ne vien Čikagos geto vaikai. Anglijų, apsipirkimo centre, tiesiai iš motinos panosės pagrobta mažas berniukas, vėliau rastas negyvas; žudikai – jaunamečiai vaikai. Norvegijoje penkiametė mergytė mirtinai sušalo pusnyne, primušta to paties amžiaus darželinukų. Čikagoj 10-11 m. amžiaus vaikai išmėtė iš keturiolikto aukšto penkerių metų berniuką, kuris atsisakė jiems pavogti saldinių. Mar-

„gegutės kiaušinių“, prieš išsikraustant iš čia jie turėjo galimybės sujaukti, supainioti kai kuriuos dokumentus, palikti dezinformacijas taip, kad pašaliniai žmonės ir po kruopščiai

atsakomybė

quette Parke 10 metų berniukas nužudė savo kaimynę ji buv lietuve)...
Reikėtų labai nejautraus žmogaus, kad tokie ar panašūs nusikaltimai nesukrėtų iki pašielos gelmių. Užuoat jiems sriamio didelio dėmesio, būtų daug tiksliau iškoti tų baisių įvykių šaknų, plačiai nagrinėti priežastis, kurios vaik išplėšia iš nekalto vaikystės amžiaus ir paverčia žiauriu žudiku.
Jau ir praityje pasigirsdav balsų, kad galbūt „neribotai laisvė“, be jokio varžymo ar atsakominguo, nėra sveiko visuomeninio ugdymo būdas. Beieskant visagalio dolerio einama į kraštutinumus ir prasideda šėtoniškos lenktynės: kasugebės pavaizduoti didesnę ir kryptimą, baisesnį vaizdą. Norgerai pasiruošę ir apmokam TV bei filmų (taip pat žaidimų ir žaislų) propaguotojai atmetėvų, auklėtojų, dvasininkijų priekaištų, vis dėlto šlamštą kuriuo penimi mūsų vaikai ir vaikaičiai, negali neturėti pasekmių. Ir galima prileisti kad švytuoklė, smarkiai kritusi žemyn, pakryps į kitą pusę – priverstins cenzūros link. Jau daug kur kalbama prieš žaislinius ginklus, žiaurius video žaidimus ir pan. Kai tam tikru visuomenės dalis negali a nenori kontroliuoti žalingų veiksmų bei pramogų, ateis laikas imtis griežtesnių priemonių.
Pabaigai norėtųsi paminėti skirtingą pobūdžio žinutę, išspausdintą „Chicago Tribune“ spalio 22 d. Ji taip pat apie mažamečius vaikus, taip pat gan sensacinga, bet atrodo verta vos kelių eilučių nuošaliam sioje dienraščio vietoje. Rašoma apie 10 metų amžiaus berniuką kuris, eidamas į mokyklą pamatė, jog kažkoks vyras nugatvės pagrobė penkiamet vaikutį ir išmetė į savo mašiną. Greita berniuko orientacija ir veiksmai išgelbėjo pagrobtąjį, vyras vėliau buvo sugautas. Ašio berniuko didvyriškas elgesys nebuvo vertas bent tiek vieto laikraštyje, kiek tų, kurie taip pat penkiametį išmetė pro langą? Galbūt daugiau pozityvių pavyzdžių rastų ir daugiau pasekėjų.
tyrinėjimų niekados nesužinotų išskyrus Dievą, tikros teisybės apie KGB ir jų talkininkų kruvinus darbus.
(Bus daugiau)

**VAKARAI Į RYTUS, RYTAI
ATGAL — IR VĖL ATGAL**

VYTAUTAS VOLERTAS

13

Likau vienas, beveik panašus į našlaitį. Tačiau vakare telefonu mane pasiekė kitas būčialis, Juozas Ažuolaitis, kurio taip pat savo potvarkiais vokiečiai pagėdavė. Lyg nustebo, kad dar esu gyvas, bet kartu ir apsidžiaugė. O aš, vieno samokslininko nustoje, suradau kitą.

— Kauno apskrities policijos įstaiga priima naujus žmones ir tuojau pat išduoda dokumentus, — pranešė Ažuolaitis. — Su tais dokumentais nereikia jokio vokiečio bijoti.

Ar tai buvo tiesa? Buvo! Pasitikrinau su giminaičiu Muliuliu, telefonu pasiekiau P. Dirkį ir jie žinią patvirtino: Kauno apskrities policija stengiasi išgelbėti kiek galima daugiau studijuojančių jaunimo. Ar verta šia proga pasinaudoti? Jie nei patarė, nei atkalbinėjo.

Rytojaus dieną atsargiai ir slapstydami aš atsižadame minėtoje įstaigoje. Ji buvo Gedimino gatvėje, tarp Vytauto Didžio universiteto Didžiųjų rūmų ir Įgulos bažnyčios. Parašėme prašymus, mus tuojau priėmė, išrašė pažymėjimus ir davė tris dienas reikalams susitvarkyti. Per pusvalandį tapome policininkais ir jau galėjome gatvėse rodytis.

Is didelės laimės net proto pagausėjo. Prisiminiau vokiečių Generalkomisariate pažįstamą tokį dr. von Fritsch. Pirmąkart jį sutikau kažkokių reikalų vertėjaudamas

pik. A. Kerbeliui, antrakart — per paskutines Velykas. Tie patys lietuviai, norėdami jį savo pusėn pakreipti, suruošė pobūvį. Kadangi jie beveik visiškai nekalbėjo vokiškai, mane pasikvietė gėlbėti. Dr. von Fritsch, gal 40 m. amžiaus, atrodė gana malonus žmogus.

Staigaus entuziazmo pagautas, griebiau Ažuolaitų už rankos ir nusivedžiau į Generalkomisariatą. Galėjome žygiuoti, nes mūsų dabar saugojo policijos dokumentai. Suradau dr. von Fritsch ir nesivaržydamas maldavau, apie policijos tarnybą neprasitaręs: esame gimnazijų mokytojai (Ažuolaitis dėstė muziką Kauno V gimnazijoje), o jūsų administracija nori mus kažkur išgabenti; kas bus su mokiniais? Dr. von Fritsch argumentavo — mokytojų esą daug, o dabar vyksta toks lemtingas karas, kad kiekvienas sveikas vyras esąs labai svarbus. Aš vėl savo kartojau, pridėjamas ir vertėjavimą. Dr. von Fritsch atrodė labai, labai nelaimingas, tačiau mums išdavė UK dokumentus (Bescheinigung der Unabkommlichkeit). Vadinasi, esame nepakeičiami žmonės! Niekados patys apie save taip negalvojau. Nepakeičiamas!

Prieš darbo pabaigą vėl atsiradome policijos įstaigoje. Rytė mus priėmė į tarnybą, o po kelių valandų jau norėjome pasitraukti.

- Žinoma, vyručiai, jei kitaip susitvarkėtė, mes nepriekiaštaujame. Jūsų vietoje kitus gėlbėsime. Nueikite pas gydytoją ir gaukite pažymėjimus, kad dėl sveikatos policijos tarnybai netinkate.
- Pas kokį gydytoją?
- Pas bet kokį.

Su gydytojas Kaune reikalų neturėjau ir nežinojau, kur kreiptis. Dirčiau, mano giminės, pažinojo dr. Zenoną

Danilevičius, tad pas jį nusiuanti. Malonus žmogus, supratęs tuoliaikinių jaunulių bėdas, pažymėjimus parašė. Tačiau dieną juos nusiųsė ir policijos įstaiga, o ten vėl mandagiai kalbėjo:

— Gerai, vyručiai, galite keliauti.

Nuolankiai iškeliauvome, girdami mūsų policiją už malonia paslauga. Tačiau nenujautėme, kaip mažai ta mūsų geroji policija orientavosi padėtyje. Norai buvo nepaprastai kilnūs, bet vokiečių tinklai tokių didelių skylių, kaip atrodė, neturėjo.

Paskutines kelias dienas prabėgiojau dokumentus, pažymėjimus medžiodamas, pas gydytojų nesveikatos išskodamas. Atrodė, kad pragaro vartai jau nugalėti. Tačiau tik atrodė. Praėjo ne visai dvi savaitės ir ant pragaro ugnelės išsipylė visa statinė benzino.

Iš niekur nieko mane ir Ažuolaitį namuose areštavo vokiečių žandarmerija ir uždarė Kauno III nuovados daboklėje. Man atrodė, kad tai įvykęs nesusipratimas, bet vokiečiai aiškiai ir piktai įrodinėjo, kad mes esame dezertyrai. Karo metu dezertyro vardas yra negeras. O juo aš todėl esąs, kad priimtas į policijos tarnybą savo pareigose nepasirodžiau, savavališkai iš jų pasitraukiau. Jokie popieriai, net ir iš d. Dr. Frischt gautas UK, negaliojo, jokių aiškinimų apie dideles nesveikatas nesiklausė. Dezertyras kaip jautis!

Gulėjau ant daboklės grindų ir dūsavau. Prieš dvejus metus mane grumdė ruseliai bolševikai, dabar grumdo vakarietiškieji vokiečiai. Tačiau gerai, kad giminėms leidžia maisto atnešti, o raudonieji tada net niekam nebuvo apsaikė, kur mane užkišo. Gulėjau ir dūsavau visą savaitę, laukiau, kada karo metu dezertyrą sušaudys. O tasai mano bičiulis, garbingasis Balutis, ramiai vedu

siijo gyvenimu žengė... Nepavydėjau jam, tik stebėjau si,
kokia skirtinga yra žmonijų laimė. Nebėgau, nesislaps-
čiau, bet dezertyras.

Paaikšėjo, kad policija, gavusi mano ir Ažuolaičio
prašymus, tuojau informavo vokiečius – štai du nauji
tvarkos gynėjai. Kad mes, pagal dr. Z. Danilevičiaus
pažėjimus, esame dideli ligoniai, vokiečiai nepatikojo.
Taigi buvo nauji policininkai, jiems paruoštos maisto
kortelės, o tų kortelių jie nepasiėmė. Pabėgo iš tarny-
bos, vėrfluchte Litauer! Tokius reikia sūtvarkyti!

Po savaitės paėmė iš daboklės ir nugubeno pas jų
prapaižintą gydytoją, Joną Pakalniškį. Šis anksčiau
tarnavo Alytuje kaip ulonų pulko gydytojas, be to, buvo
mano klasės draugo Vytauto Pakalniškio brolis. Kaip
vokiečių tarnyboje atsidūrė, nežinoju. Tad vėl švystelėjo
viltis – draugo brolis! Bet tik atrodė, kad švystelėjo.
Nors ir kelis kartus lietuviškai sakiau, kad su jo broliu
Vytautu kartu mokiausi, jis neparono mano jaunų metų
suteršti ligomis ir tarė:

- Sveikas, tinki visoms tarnyboms!
- Jei tinku, tai tinku, ypač kai prjvartu tinkamumą
įrodo. Gražino mus vokiečiai į Kauno apskrities tinka-
mos įstaiga, parodė piktus veidus ir išėjo nesusau-
de.
- Blogai įvyko, vyručiai... – patvirtino kažkoks
lietuvių policijos vyresnysis.
- Blogai, Tamsta vade! – atsakėme jau kariškai,
nes gerai supratome, kad civilis gyvenimas baigėsi.
- Vaziuosite saugoti dvaro. Ten banditų pasirodo,
taž žiūrėsite, kad neužpultų gyventojų ar trobesių
nepadegytų.

(Bus daugiau)

MONTESSORI KURSAI AUKLĖTOJOMS LIETUVOJE

STASĖ VAIŠVILIENĖ

Dainų garsai iš Vingio parko pasklido plačiai ir seniai nutilo, bet jausmas, kurį išgyvenau jį klausydamas, manęs nepalieka.

Pasaulio lietuvių Dainų ir šokių šventės metu visur skambėjo šūkis: „Mes viena tauta, mes visi tos pačios tautos vaikai!“ Taip, mes visi esame tos pačios tautos vaikai, bet dainos Vingio parke man atstovavo dvi Lietuvos. Suaugusiųjų dainose atsispaudojo visa mūsų tautos skausminga praeitis: lėtos, melancholiškos, dažnai liūdnos dainos — tai lyg didžiosios šių dienų Lietuvos gyventojų skundas, kurie vargsta, nelabai tiki si sulaukti šviesesnių dienų, nusiivylę valdžios pažadais.

Visai kitokius jausmus iššaukė vaikų choro dainos: jos linksmos, viltingos, džiaugsmingos, buvo lydimos judesių ir kitokių pajavairinimų — tai Lietuvos ateitis!

P. Maurice sako: „Paukštis, kurio sparnai buvo ilgai surišti, pamiršta skraidyti“. Tikiu, kad jaunųjų dainininkų sparnai visad bus laisvi, kad ir jų siela vietoje sąžinės niekad neįsiriogins „su visais savo mėšlinais batais chamas, kuriam nieko nėra pasaulyje švento ir kuris pamažu fiziškai ir dvasiškai susiformavo į homo sovieticus“, kaip sakė rašytojas Jonas Mikėlinas 1993 m. „Ateities“ savitraštyje.

Kokia bus Lietuvos ateitis didelė dalimi priklausys nuo mokyklų ir juose dirbančių žmonių.

Atgavus nepriklausomybę, buvo pradėta kurti tautinės mokyklos programos. Teko su jomis susipažinti, ypač su lopšelio-darželio programomis (LD, vadinamos visos priešmokyklinio amžiaus vaikų auklėjimo įstaigos). LD programos skambas labai gražiai, tik jų praktiškas pritaikymas yra visai kitas klausimas. LD direktorės turi laisvę pasirinkti kaip jos nori tvarkytis savo darželiuose, bet kadangi aukštesniuose postuose dažnai tebesėdi tie patys žmonės, tai ir persitvarkymai nevisada vyksta sklandžiai.

LD ir Montessori klasės

Už LD lankymą tėvai nieko nemoka, tik už maistą, kas sudaro 30-40 litų į mėnesį. Daugeliui tėvų ir tas mokestis yra per didelis, todėl daug darželių uždarė arba vaikų skaičius labai sumažėjo. Išimtis yra Montessori klasės, į kurias patekti dar yra sunku, reikia laukti. Daugumas Montessori klasių ima pridėtinį mokestį, už kurį perka medžiagas ir moka atlyginimą auklėtojoms. Šioms klasėms reikalingos medžiagos gaminamos Lietuvoje, nevisada da geros kokybės, bet yra tobulinamos.

Montessori idėjos Lietuvoje sklinda nuo 1986 m., kai buvusi a.a. M. Varnienės darželio auklėja dr. O. Keturkienė iš Amerikos parvežė D. Petrutytės ir kitų auklėtojų suauktas Montessori medžiagas. Jos buvo dovanotos Kauno pedagoginiam muziejui, kur vyko jų ekspozicijos. Jau 1987 m. D. Petrutytė ir S. Vaišvilienė Kaune ir Vilniuje turėjo susitikimus su švietimo darbuotojais ir nuo tada Montessori idėjos pradėjo plisti priešmokyklinio auklėjimo įstaigose. Griuvus „geležinei sienai“, durys plačiai atsivėrė naujiems poslinkiams.

Amerikos lietuvių Montessori klasių atstovai, ten vedę seminarus, kurių pasekmėje daugėjo Montessori

klasių skaičius. Bent kelis kartus tuo tikslu važiuo D. Petrutytė, D. Dirvonienė, M. Kucienienė, S. Vaišvilienė, V. Ožinskaitė. Iš Lietuvos buvo atsikviestas visas būrys auklėtojų arčiau susipažinti su Montessori klasėmis čia. Vida Gasparkaitė, Dalia Tilindienė baigė Montessori kursus Čikagoje, gaudamos Amerikos Montessori diplomus. Sugrįžusios jos daug prisidėjo prie Montessori įsitvirtinimo. Birutė Musnėkienė uoliai dirbuoja Šiaulių pedagoginiame institute, kur nuolatka labai palanki naujom idėjom. Visos trys apgynė savo pasirinktas temas apie Montessori metodą ir gavo eksperimento vardus.

Montessori metodo centras Vilniuje buvo vieta, kur auklėtojos 1994 m. nuo birželio-27 d. iki liepos 15 d. buvo pristatyta pirmą Montessori kursų dalis.

Montessori centras įdomus tuo, kad tai pirmą kartą įsteigta, pelno nesiekianti organizacija. Centra įkūrė V. Gasparkaitė su kolegėmis, kurioms buvo nepriimtina sena darželių tvarka, su nuolatiniu mažų vaikų tempimu iš „pamokėles į pamokėles“. Švietimo ministerija skyrė tuščią rusų darželį, labai apleistą, ramioje gatvėje, su didžiuliu kiemu, kur riogsojo lauzas priemonių vaikų užsiėmimams lauke. Švietimo ministerija paskyrė tam tikrą etatų skaičių, kurį jos galėjo panaudoti savo nuostata. Jos sutarė turėti dvi auklėtojas kiekvienoje klasėje, kurioje pačios yra ir mokytojos, ir valytojos, rūpinasi visa švara, nes neturi „šeimininkėlių“, kurios tuos darbus paprastuose darželiuose atlieka. Yra virėja, kuri ruošia vaikams maistą, nes vaikai darželyje būna visa dieną. Visos jėgos ir darbas skiriamas tik vaikams, todėl nenuostabu, kad jų darbas yra tėvų vertinamas visokeriopa parama. Pavasarį laukiančių lankyti šį darželį jau buvo 300.

Gavusios patalpas 1993 m. vasarą, pačios savomis jėgomis su tvarkė, išdėžė ir rudens atidare tris klases. Iš švietimo skrybia negauna jokių lėšų, bet gavo lėšų iš Atviros Lietuvos fondo Montessori priemonių pirkimui. Nuo 1994 m. rudens atidare

1994 m. kursų dalyvės prie Vilniaus Montessori centro.

pirmą skyrių vaikams, kurie pavasarį baigė jų mokyklą, tai daryta, atsižvelgiant į tėvų prašymus toliau leisti vaikams būti saugioje, malonioje aplinkoje. Tėvai, be maisto mokesčio, pernai dar mokėjo 50 litų mėnesiui, šimet mokeskis padidintas.

Atėjo metas

Po 1993 m. seminarų Lietuvoje pradėjom diskutuoti apie kursų organizavimą Vilniaus Montessori centre, kuris atliko organizacinį darbą Lietuvoje, o Amerikoje ėmiau koordinuoti programą, žmones ir laiką. Mūsų idėja labai rėmė dr. N. Rambush, Amerikos Montessori d-jos pirmųjų Montessori kursų organizatorė, kuri ruošėsi su mumis važiuoti į Lietuvą. Deja, anksti pavasarį atrastas vėžys sulaukė ją nuo kelionės.

Kursų programą ir reikavimus ruošėm tokius pat kaip Amerikoje, tikėdamiesi, kad ateityje jie bus pripažinti kaip satelitiniai kursai, tuo tarpu, baigusi abi kursų dalis ir atlikusiom visus darbus 1996 m. bus išduotas Lietuvos ir Amerikos lietuvių Montessori diplomai.

Šiais metais prie kursų programos prisidėjo Nijolė Cijūnėlienė, Marytė Kucienienė, D. Petrutytė, Stasė Vaišvilienė. Visos dirbom ir tebedirbam Montessori mokytojų ruošimo kursuose daugelį metų, todėl turim daugelio metų patirtį šioje srityje. Prie mūsų prisidėjo dvi amerikietės Montessori auklėtojos iš Idaho, padėjo praveisti APPLE kursus.

Šių kursų tikslas yra sudaryti grupę žmonių, išsamiai susipažinusių su Montessori

principais ir darbu, kad ateityje galėtų pačios organizuoti seminarus ir juos praveisti besidominčiom mokytojom. Planuota surinkti apie 20 žmonių, labiausiai susipažinusių su Montessori ir dirbančių klasėse kelis metus.

I Vilniaus centrą prigužėjo 50 entuziastingų auklėtojų, nesi-skundė nei karščiu, nei kitais nepatogumais, susidariusiais dėl didelio žmonių skaičiaus. Pietų metu maistas kursantėms buvo perkamas už tam tikslui suauktus dolerius Amerikoje. Vietiniai švietimo skyriai apmokejo kursų mokesį, kuris buvo 100 litų už tris savaites.

Montessori klasių lankymas

Pavasari nuvažiuoju anksti, kad galėčiau aplankyti kuo daugiau Montessori klasių. Buvo įdomu pamatyti kaip žinios, gautos įvairiuose seminaruose, yra praktiškai taikomos klasėje. Pervaziavau per visą Lietuvą: nuo Alytaus iki Klaipėdos. Transportą davė lankomi darželiai, teko važiuoti labai brangiomis mašinomis ir šiaip sau — beveik be išimties — tai užsieninės mašinos. Visur priėmė labai gražiai: ir vaishino, ir apdovanojo. Kai kur buvo sukvietę tėvų susirinkimai, kitų LD auklėtojų, žurnalistai, švietimo skyrių viršininkai. Labai pavargau, nes pagrindinis tikslas buvo stebėti klase ir po to diskutuoti matytus klases dalykus su auklėtoja, o čia dar visi kiti reikalai prisidėjo.

Labai džiaugiuosi turėjusi progą pamatyti dirbančias auklėtojas klasėse ir įsitikinau, kad ir kaip trumpi buvo anksčiau organizuojami seminarai, bet juos lankę perprato pagrindinius Montessori principus ir juos gražiai taiko savo klasėse. Atejo laikas įdiegti pilną Montessori kursą.

Montessori suvažiavimas

Kursų metu viena diena buvo atidėta Lietuvos Montessori asociacijos suvažiavimui, kuris vyko Kvalifikacijos kėlimo institute. Pranešimus darė Lietuvos švietimo ir pedagoginio u-t-o dėstytojos: dr. O. Monkevičienė, I. Sabienė (Šiauliai), dr. B. Gri-gaitė, dr. R. Matlašaitienė, prof. A. Grabauskienė, L. Sajienė. Iš montessorininkų kalbėjo G. Sadauskienė, asociacijos pirmininkė, D. Petrutytė, V. Gasparkaitė, M. Kucienienė. Paskaitą „Ar Montessori tinka Lietuvai“ skaitė S. Vaišvilienė, taip pat žodį tarė Montessori draugijos pirmininkė dr. O. Keturkienė.

Tarp daugelio įvykių, suvažiavimų, Lietuvoje praėjus vasarą įsiriškio ir Montessori suvažiavimas, pirmoji kursų dalis. Beprasmiš būtu mūsų visų darbas ir pasisvečimas, jei netikėtume šviesesne Lietuvos ateitimi, o ji užtikrinta gali būti tik per mažą vaiką. Knygoje „Education for New World“ M. Montessori sako: „Kaip mes galime kalbėti apie laisvę ir demokratiją, kai nuo pat gimimo pratiname vaiką klausyti diktatoriaus (mūsų). Ar galima tikėtis demokratijos, kai auginame vergus? Jei mes norime iškelti kai kuriuos žmonių charakterių bruožus, auklėjime vaiką, nes jis pasiduos suaugusio įtakai.“

Pakeisti generaciją ar tautą, ją įtaigoti blogiui ar geriui, pažadinti religiją ar kultūrą — turim žūrėti į vaiką. Kad tai tiesa, yra aiškiai pademonstruota nacių, fašistų, komunistų, kurie pakeitė milijonų žmonių charakterį, savo idėjas skleisdami tarp vaikų“.

Antroji Montessori kursų dalis vyks 1995 m. pavasarį tame pačiame centre. Numatyti uždaviniai turėtų galutinai būti išspęsti kursančių praktiškame darbe.

CLASSIFIED GUIDE

FOR RENT

APT. FOR RENT
2 bedrm. 1st fl., heat incld. \$450 a mo. + 1 mo. sec. dep. Vic. 66 St. & St. Louis Ave.
Tel. 312-238-9429

Išnuomojamas 3 kamb. apšildomas butas, apyl. 71 St. ir Washtenaw Ave., vienas arba dviem suaugusiems asmenim. Yra šaldytuvas ir virimo plyta. \$325 mėn. + „security dep.“ Kreiptis į Almq nuo 8 v.r. iki 3 v. p.p., tel. 312-476-8727.

Išnuomojamas 4 kamb. butas Brighton Parko apyl. vienas ar 2 suaugusiems asmenims. Kreiptis: 312-247-3838.

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA
RE/MAX REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar parduodant
- Greitas ir sąžiningas pataravimas
- MLS kompiuteriūr FAX pagalba
- Nuosavybės įkainavimas veltul
- Perkame ir parduodame namus
- Apartmentus ir žemę
- Pensininkams nuolaidą

HELP WANTED

Washington, D.C.
„landscaping“ kompanija
ieško darbininko.
Pradžiai alga \$6 į val.
Skambinti
Aleksui Škirpai, tel. 202-244-2373

IEŠKO DARBO

40 m. lietuvių ieško darbo. Gali prižiūrėti vaikus, slaugyti vyresnio amžiaus žmones. Vairuoja automobilį, moka lenkiškai ir rusiškai. Turi rekomendaciją. Gali gyventi kartu. Skambinti Birutel: tel. 708-749-4290

MISCELLANEOUS

10%—20%—30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas mus.

FRANK ZAPOLIS
3206 1/2 West 95th Street
Tel. — (708) 424-8654
(312) 581-8654

ELEKTROS. ĮVEDIMAI — PATAISYMAI
Turis Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
312-778-3319
KLAUDIJUS PUMPUTIS

J.M.Z. Construction Co.
Custom carpeting, rec. rm. additions; kitchen, bathrm., basement & deck construction; dry-wall hanging & taping; aluminum siding, soft-fit, fascia & seamless gutters; replacement glass block windows; shingle hot tar & modified rubber, and roll roofs. Expert at tearoffs; complete tuckpointing; all colors; chimneys rebuilt. Tel. 708-620-9942.

WEALTH I & I VIDMANTAS GARLAUSKAS

Padeda vyresniesiems pasirinkti tinkamus investavimus, kad būtų galima sumažinti mokesčius ir gauti aukštesnius procentus.

312-778-1305
Investments provided by Registered Representatives of Capital Securities Investment Corporation, Member NASD/SIPC.

DĖMESIO!
Čikagos ir apyl. namų savininkai! Atlieku vidaus ir išorės remonto ir dekoravimo darbus. Taip pat „wall papering“, dažymą ir kt. įvairius mažus ir didelius darbus.
Vyta: 312-523-7289

VISI VIENINGAI DIRBKIME KARTU SU TAUTA LIETUVOS GEROVEI!
(Kongreso šūkis)

AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESAS

Dvyliktasis Amerikos Lietuvių Kongresas įvyks 1994 m. spalio 29 - 30 d. Chicagoje, Balzeko L. K. Muziejuje.

Kviečiame visas organizacijas, susivienijimus, draugijas, klubus, spaudą ir visus, kam tik rūpi Lietuvos gerovė, dalyvauti dvyliktame Amerikos Lietuvių Kongrese.

Amerikos Lietuvių Taryba

Viena iš trijų klasių Vilniaus Montessori metodo centre.

TRANSPAK

DĖMESIO !!!

KALĖDINIAI SIUNTINIAI pasieks Lietuvą per Kalėdas jei bus pristatyti į TRANSPAK įstaigą iki lapkričio 26 d.

Talpintuvai siunčiami kas savaitę.
PINIGAI pervedami DOLERIAIS papigintomis kainomis.

MAISTO SIUNTINIAI: nuo \$29.- iki \$98.- Populiariausias - 55 svarai, \$98.-

Pageidaujant prisiųsime smulkia informaciją. Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą. Dirbame nuo 1987 m.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St. Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

LAIŠKAI

NESUPRANTA, AR NENORI SUPRASTI

Daugelis JAV gyvenančių lietuvių kritikuoja tuos, kurie iš buvusio komunisto, išrinkto Lietuvos prezidentu, priėmė įvairius apdovanojimus.

Tai baisus padėties nesupratimas ar noras suniekinėti tuos, kurie dirbo VLIKe ir visomis išgalėmis kovojo prieš Lietuvos okupantą. Šie apdovanojimai daugiausia skirti tik VLIKO darbuotojams (yra ir išimčių). Sunku suprasti, kaip apdovanojimo priėmimas gali sustiprinti A. Brazausko vyriausybę.

Reikia tik džiaugtis, kad buvę Lietuvos komunistai, kurie niekino VLIKO vadovybę ir kovotojus už Lietuvos nepriklausomybę, dabar priversti atitaisyti savo klaidas ir įvertinti tuos, kurie kovojo prieš bolševikinę okupantą. Gerai, kad jų sąžinė pabudo.

Atėję į valdžią, buvę komunistai persiorientavo ir suprato savo padarytą didelę klaidą Lietuvai ir lietuviams. Atrodo, kad kažkas juos privertė apdovanojimais nusižeminti prieš VLIKO darbuotojus ir kai kuriuos kitus asmenis.

Atrodo, kad daug kas nesupranta tų apdovanojimų reikšmės.

Augustas Paškonis
Downers Grove, IL

ACIŲ BALFUI

BALFo 50 metų sukakties proga „Drauge“ skaitau daug straipsnių ir žinių apie šią svarbią šalpos organizaciją. Skaitau ir prisimenu.

Aš buvau vienas tu laimingųjų, kurie atvyko į Ameriką BALFo dėka. Jeigu ne jo pagalba, tikrai nebūčiau turėjęs galimybių čia patekti. Nors mano gyvenimas šiame krašte nebuvo medaus ir pieno upėmis pasrūvęs — šiandien esu senas, vienišas ir be sveikatos — bet tai ne BALFo kaltė. Kol pajėgiau, stengiausi kas metai BALFo vajuos proga bent kiek atsiliginti, kad ir kitiems galėtų padėti. Kaip būtų gerai, kad visi, kuriems BALFas bet kada pagelbėjo, jam dabar atsiligintų, ne tik aukomis, bet ir talka.

Auksinės sukakties proga iš širdies linkiu BALFui ilgai gyvuoti ir šelpti mūsų tautiečius, kur tik jie vargsta.

Viktoras P. Janušas
Woodridge, IL

PADĖKIME LIETUVOS VAIKAMS

Trūksta skaitymo šaltinių, todėl Lietuvos vaikai yra ypač blogoje būklėje. Nors išleidžia-

mi trys žurnaliukai vaikams, jie tėra maži lankstinukai po kelis psl. Vis rečiau pasirodo knygelės, o jų tiražas labai ribotas. Lietuvos mažieji yra tiesiog priversti klausyti ar skaityti sovietmečiu išleistas knygeles su didelėmis propagandos dozėmis.

Vilniaus krašto vaikų dauguma skaito gausiai pristatomas lenkų knygeles. Prisimenant, kad ten vaikai žiūri lenkų TV laidas vaikams, nereikia stebėtis, kad kuriamos naujos lenkų mokyklos. Nors Lietuvos TV turi programą vaikams, šieji taip pat mato rusų laidas. Tokiose sąlygose vaikai ir jaunimas gerai neišmoksta lietuvių kalbos.

Susitikus su Lietuvos Caritas federacijos vadovybe Kaune, buvo nutarta išleisti poetės Zitės Gaižauskaitės poeziją vaikams. VDU specialistai labai įvertino jos eiles. Seselė Albina Pajarskaitė pasiūlė jas leisti 20,000 tiražu. Dail. A. Rutkauskas jau paruošė spalvotas iliustracijas. Tokiu tiražu išleidžiant dvių lankų knygelę, ji kainuotų apie 6,000 dol. Leidimo mintį iškelusioji Nijolė Mikšytė — Čerkeienė paaugojo 1,000 dol. Dr. Jonas ir Janina Mikulioniai, Danutė ir Leonas Petroniai, Regina ir dr. Justinas Pikūnai, Vytautas ir Valentina Rauckiai — po 100 dol., Bernardas ir Ona Brizgiai ir dr. Petras Žemaitis — po 50 dol., kiti pažadėjo prisidėti. Toks būtinas sumanymas neturėtų likti vien Detroito lietuvių projektu, todėl laukiama aukotojų iš visur. Sudarius pusę minėtos sumos, šis žavus leidybos vaikams pasirodys dar prieš Kalėdas ir skleis šviesą bei džiaugsmą Lietuvos vaikams. Grįžtančios pajamos sudarytų bazę naujai serijai, kuri yra tikrai reikalinga. Vaikai yra Lietuvos ateitis, todėl dabar reikia jiems visokeriopai padėti. (Čekius galima siųsti šių eilučių autoriui, 1076 Washington Circle, Northville, MI 48167-1005).

Justinas Pikūnas
Northville, MI

PASIKEITĖ SKAITYMO TVARKA

Kažkada „Draugą“ pradėdavau skaityti nuo paskutinio puslapio ar mirties pranešimų. Dabar pirmiausia atsiverčiu vyr. redaktorės skiltį trečiame puslapyje ir su įdomumu perskaitau. Ne visuomet sutinku su jos mintimis, bet visuomet domiuosi pasaulinės politikos temomis. Aš mažai skaitau vietinius laikraščius, o žinių pasižiūrėti televizijoje retai turiu laiko, tai labai vertinu redaktorės mintis ir apie Iraką, ir apie Šiaurės Korėją, ir apie kitas, kaip ji sako, „karštas“ pasaulio vietas.

Antanas (Tony) Kazokas
Chicago, IL

TIK PAS JUS

Lietuvoje esame ipratę siuntas (ypač iš užsienio) gauti perplėštas, patikrintas, o dažnai netekusias dalies turinio. Būna, kad ir visai nepasiekia adresato.

Šiomet teko būti Čikagoje. Pora kartų pasinaudojau Transpako agentūros paslaugomis. Mane maloniai nustebo jo darbuotojų aptarnavimo kultūra ir darbo atlikimas. Mano siuntiniai buvo paimti iš buto, nuvežti į įstaigą, tvarkingai supakuoti.

Grįžusi į Lietuvą, siuntas gavau tvarkingas, neišardytas. Maloniai aptarnavo mane Transpako atstovai Vilniuje. Iš anksto suderinę telefonu su manimi laiką, jie viską pristatė į namus. Esu labai dėkinga ir visuomet naudosiuosi Transpako paslaugomis, patardama tai daryti ir kitiems.

Genovaitė Osinskienė
Vilnius

ATSTATYKIME TAUTOS PRISIKĖLIMO SIMBOLĮ

Širdingai prašome Jus kiek galint paremti mūsų Tautos Sventovės — Kauno Kristaus Prisikėlimo bažnyčios atstatymą. 1934 m. birželio 29 d. pašventinus šios bažnyčios kertinį akmenį, spartiai pradėjo kilti didingas pastatas, turėjęs tapti tautos prisikėlimo simboliu. Deja, 1940 m. dėl visiemis gerai žinomų priežasčių darbas nutrūko.

Dabar mes esame tie laimingieji Lietuvos žmonės, kuriems lemta tęsti ir užbaigti darbą. Tačiau šį garbingą uždavinį pajėgsime atlikti tik visi kartu, padedami rėmėjų ir geradarių. Teatlygina Jums Dievas už dosnumą ir telaimina Jūsų žingsnius meilės ir tiesos kely. Adresas: Aukštaičių g-tvė 6-2, 3035 Kaunas, Lietuva (Lithuania).

Kun. Eugenijus Bartulis
Kauno Kristaus Prisikėlimo bažnyčios klebonas, atstatymo komiteto pirmininkas

IDOMI „EKSKURSIJA“

Ne visi buvome tokie laimingi, kaip Vincas Šalčiūnas, ir galėjome šią vasarą (ar kuriuo kitu laiku) keliauti po Lietuvą. Daug tų keleivių pasižymi ir raštingumu, nes skaitome jų įspūdžius užsienio lietuvių spaudoje. Bet man labiausiai patinka „Ekskursija po Aukštaitiją“, aprašyta V. Šalčiūno. Tikrai apsidžiaugiau pamačiusi „Bus daugiau“ straipsnio gale. Autorius rašo taip šiltai, aiškiai ir paprastai, kad pataiko tiesiai į širdį. Gal jis ir po kitas Lietuvos vietas keliau? Gal ir jas aprašys? Laukiu.

Birutė Katinienė
Forest Park, IL

TURI ATSPRAŠYTI

Norėtume atkreipti dėmesį į „Boston Globe“ laikraštyje išspausdintą straipsnį (1994. IX.27), „Išskant tiesos praeities nusikaltimams“. Šiame straipsnyje žurnalistas Jeff Jacoby rašo apie A. Lileikį, kaltinamą karo nusikaltimais. Apie lietuvių tautą rašo: „Daugelis lietuvių (kaip ir daugelis lenkų, latvių ir ukrainiečių) buvo antisemitai iki kaulo, ir kaip tik džiaugėsi proga dalyvauti žydų kaimynų žudymuose“.

Negalime toleruoti šitokio pikto šmeižto. Tie, kurie nežino tiesos, taip ir pradės po truputį tikėti melu, jeigu nereaguosime ir neginsime savęs. Todėl raginame visus pasipiktinčius parašyti „Boston Globe“ redakcijai ir reikalauti atsiprašymo. Adresas: Boston Globe, P.O. Box 2378, Boston, MA 02107-2378.

Audrė Budrytė
J. Avizienytė
Oak Lawn, IL

PER ANKSTI JAUDINOSI

Be reikalo kai kurie skaitytojai taip jaudinosi, kad „Drauge“ buvo parašyta kritiškų žodžių apie Lietuvos prezidento vizitą į Čikagą, ypač prieš to vizito pradžią. Kai kurie mūsų žmonės tuoj „susileidžia“ dėl kiekvieno dalyko, kuris jiems kiek nepatinka. Atrodo, kad visi turi tik „į jų dūdą pūsti“.

Kaip matau, „Draugas“ pilnas reportažų, nuotraukų ir laiškų apie tą A. Brazausko atsilankymą. Gal jų net per daug... Viena reikia pasakyti, dienraščio redaktorė tikrai nebijo ir kitokių nuomonių, nevengia spausdinti ir tai, kas, be abejo, jai „ne prie širdies“, o vadovaujasi tikru žurnalizmu: visi įvykiai turi rasti atgarsį „Draugo“ puslapiuose.

Tokiu keliu eidamas, „Draugas“ tikrai sulauks 100 ir daugiau metų!

Vytautas K. Burkus
Oak Brook Terrace, IL

MIRĖ MUZIKAS BRONIUS BUDRIŪNAS

(1909.07.29—1994.10.11 d.)

Šiomet galėjo atšvesti 85 metų sukaktį, bet buvo sunkus ligonis, taip ir praslydo jo garbingo gyvenimo apvali sukaktis.

Gimęs Pabiržėje, Biržų apskr. Kauno konservatorijoje baigė vargonavimą, kompoziciją, muzikos žinias vėliau (tremtį) gilino Regensburge ir Stutgar-te. Dirbo Kaune karo ligoninės ir Moterų dailės darbų mokyklos vargonininku (1933-35 m.). Mokytojavu Kaišiadorių ir Kauno gimnazijose. Žemės ūkio akademijoj Dotnuvoje (1940-41 m.) buvo lektorius. Vilniuje buvo Filharmonijos choro meno vadovu ir dirigentu, muzikos mokyklos mokytoju (1941-44 m.); tuo pat metu vargonininkavo Šv. Jono bažnyčioje. Vilniaus Operos vyriausiu chormeisteriu buvo 1942-44 m.

Pasitraukus nuo komunistų okupacijos, 1944-45 m. buvo Regensburgo vokiečių parapijos vargonininku. Amerikoje nuo 1949 m. — Radijo klubo Detroito, Michigan, chorvedys (1949-51 m.). Persikėlęs į Los Angeles, Calif., nuo 1953 m. buvo Šv. Kazimiero parapijos vargonininku, kur per metų eilę išvystė stiprų parapijos chorą, pasirodantį įvairių švenčių programose. Bronius Budriūnas visada buvo draugiškas, sugyveno su visomis grupėmis ir pavieniais asmenimis, ypač kultūrininkais. Priklausė Dailių menų klubui.

Buvo ne tik geras kompozitorius, dirigentas, bet ir organizatorius. Suorganizavo (1945-48 m.) lietuvių meno

Bronius Budriūnas

kolektyvo chorą tremtyje. Nuo 1951 m. vadovavo vyrų kvartetui. Dainų šventės būdavo vienu svarbiausių dirigentų. Disciplinuotas ir entuziastingas — veikdavo choristus, pasiekdavo geriausių laimėjimų ir apdovanojimų.

Broniaus Budriūno kūryba — gausi ir įvairi; daugumą yra atspausdinęs. Apie 40 kūrinių chorui (jų tarpe 3 giesmės vienam balsui), fortepijonui — fugų, variacijų, sonatų, styginių kvartetų, simfoninė poemą orkestrui, smuikui — „Rauda“ — tai vis originalūs kūriniai, turėję pasisekimą. Laimėjęs premijų: 1948 m. už dainą „O, Nemune“, 1967 m. už giedotines Mišias šv. Kazimiero garbei — „Laiškų lietuviams“ premiją. Tačiau jis populiariausias buvo savo sukurtais kantatomis: Bernardo Brazdžionio žodžiais „Mano protėvių žemė“, „Tėviškes namai“, „Lietuvos šviesos keliu“; poetės E. Tumienės žodžiais — „Gintaro šalies baladė“ (išpildyta Los Angeles 1968 m.).

Bronius Budriūnas — talentingas ir visų pamėgtas muzikas: kompozitorius, dirigentas, pedagogas... Apie jo kūrybą ir veiklą prieš keletą metų išleista knyga (parašyta Rūtos Kleivos Vidžiūnienės).

Ypatingai losangeliečiai pajus jo netektį.

Liko dvi dukros Lietuvoje, Los Angeles — sunkiai serganti žmona, dukterėčios — Janina Budriūnaitė-Čekauskienė ir Alfonsa Budriūnaitė-Pažiūrienė, kurios ligos metu jį globojo. Giliausia užuojauta! Alė Rūta ir Edmundas, krikšto sūnus Arimantas Arbai ir Dailių menų klubas.

A.R.

• Mūsų galaktiką gaubia didžiulis dujų debesies vainikas, kurio skersmuo yra daugiau negu 25 tūkstančiai šviesos metų, o temperatūra apie 100 tūkstančių laipsnių karščio.

A.R.

DRAUGAS, antradienis, 1994 m. spalio mėn. 25 d.

5

A.A. JONAS AUKŠČIŪNAS

Rugpjūčio 26 d. Tėvų marijonų koplyčioje meldėmės už a.a. Joną Aukščiausią. Dalyvavo didelis būrys jo draugų ir pažįstamų, tik Lietuvos vyčiai negalėjo dalyvauti. Jie tą pačią dieną meldėsi už a.a. Prudenciją Bičkienę-Jokubauskienę jos mirties metinių proga.

Jonas Aukščius mirė 1993 m. rugpjūčio 28 d., sulaukęs 82 metų amžiaus. Jaunystę praleido Kaune. Ilgesnį laiką gyvenęs Anglijoje, i Ameriką atvyko 1965 metais. Greit įsijungė i lietuviškas organizacijas. Priklausė Tauragės klubui. Anglijos Lietuvių klubo Čikagoje valdybos narys, vėliau įsijungė i Vytauto Didžiojo Šaulių rinktinę ir buvo garbės teismo narys.

Daugiausia darbo ir sielos idėjų Lietuvos vyčių organizacijai. I vyčių chorą pavyko jį įjungti tik po kelių mėginimų. Kai nuvažiuodavau Jono paimti i repeticijas, jis vis sakydavo — gal kitą savaitę... Tačiau vyčių chore Jonas greit pritapo. Jis pamilo vyčius, o vyčiai labai maloniai priėmė Joną Aukščiausią. Vėliau vienus metus buvo choro pirmininku.

Jonui mirus, žmona Jadvyga parėmė vyčių chorą 100 dol. paila, o, prisimindama a.a. vyrą

Jonas Aukščius.

Joną jo mirties metinėse, žmona paaugojo 100 dol. Žygačių bažnyčios remontui. Idomu, kad ji — aukštaitė, parėmė žemaičių bažnyčią.

Visos lietuvių organizacijos, kurioms a.a. Jonas Aukščius priklausė, o ypač Lietuvos vyčiai, liūdi netekę nuoširdaus, paslaugaus nario.

V. Paliulionis

• 1787 m. rugsėjo 17 d. buvo pabaigta rašyti JAV Konstitucija, kurią po, to pasirašė delegatų, susirinkusių i konstitucinį suvažiavimą Philadelphiaje, dauguma.

A.†A. JURGIS PETRAŠKEVIČIUS (PETRAS)

Gyveno Cicero, IL.

Mirė 1994 m., sulaukęs 76 metų.

Gimė Ukrainoje. Amerikoje išgyveno 36 m.

Nuliūdė liko: seserys — dr. Marija Garlo su vyru Olgierd, Ona Gutauskienė su vyru Vytautu; brolis Jonas, brolienė Violeta Petraškevičiai; pusseserė Stasė Kasnickas; taip pat daug dukterėčių ir sūnėnų.

Velionis pašarvotas antradienį, spalio 25 d. 8 val. ryto Petkus Lemont laidojimo namuose, 12401 S. Archer Ave. (prie Derby Rd.), Lemont, IL.

Laidotuvės įvyks antradienį, spalio 25 d. Iš laidojimo namų 10:30 val. ryto bus atlydėtas i Pal. Jurgio Matulaičio misijos bažnyčią, kurioje bus aukojamos 11:00 val. ryto gedulingos šv. Mišios už velionio sielą. Po Mišių laidotuvės privačios.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šv. Mišiose.

Nuliūdė seserys, brolis, pusseserė, dukterėčios ir sūnėnai.

Laidotuvių direkt. Donald. A. Petkus/Donald M. Petkus. Tel. 708-257-6667 arba 1-800-994-7600.

A.†A. JUOZAS LAURUŠONIS

Gyveno, Cicero, IL.

Mirė 1994 m. spalio 22 d., 8:40 val. vakaro, sulaukęs 67 metų.

Gimė Lietuvoje, Kaišiadoryse. Amerikoje išgyveno 43 m. Nuliūdė liko: dukterė Aušra Paronienė, žentas Jonas, sūnus Linas, marta Mary; anūkės: Stephanie ir Elisa. Lietuvoje seserys: Danutė ir Laimutė su šeimomis ir Ona; dukterėčia Aušra Laurušonytė, sūnėnas Juozas Laurušonis.

Velionis pašarvotas trečiadienį, spalio 26 d. nuo 2 iki 9 v.v. Petkus Lemont laidojimo namuose, 12401 S. Archer (prie Derby Rd.), Lemont, IL. Atsisveikinimas trečiadienį 7 val. vakaro.

Laidotuvės įvyks ketvirtadienį, spalio 27 d. Po apeigų laidojimo namuose 10:30 val. ryto velionis bus palaidotas Tautinėse lietuvių kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdė duktė, sūnus, anūkės, seserys ir kiti giminės.

Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus/Donald M. Petkus. Tel. 708-257-6667 arba 1-800-994-7600.

A.†A. Komp. BRONIUI BUDRIŪNUI

mirus, jo žmonai ELIUTEI reiškiame gilią užuojautą ir kartu liūdime.

Jaunystės mokslo draugės:

Danutė Lipčiūtė Augienė
Danutė Jasiūnaitė Balienė

Lietuvos Respublikos prez. A. Brazauskas ir J. Paleckis, spalio 1 d. apsilankė Čikagos lit. mokyklos V skyriuje. Čia su mokiniais (iš kairės): Nyka Aukštuolytė, Povilu Žukausku, Ariu Dumbriu ir Aliuku Brooks.

Nuotr. Vl. Žukausko

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Vėlinių iškilmės Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse vyks šį sekmadienį, spalio 30 d., 12 val. vidurdienį prie Steigėjų paminklo. Iškilmės praves Kapų sklypų savininkų dr. Jos pirm. Stasys Valinskas. Religinei daliai vadovaus kun. F. Kireilis, visuomenės vardu kalbės Algis A. Regis. Mirusieji bus pagerbti vainiko padėjimu ir Vėlinių žvakės įžiebimu, visų dalyvių giedama giesmė ir Tautos himnas. Iškilmės jau arti 30 metų organizuoja Kapų savininkų draugija ir Bendruomenės Pasauliečių komitetas, garbės sargyboje dalyvaujant šauliams, šaulėms ir ramovėnams. Visuomenė kviečiami dalyvauti pagerbiant mūsų tautos mirusiuosius ir Amžinybės išėjusius artimuosius.

Danguolė ir Stasys Surantai, Rockford, IL, atsiųsdami „Draugo“ prenumeratos mokesį, pridėjo 110 dol. auką. Jie rašo: „Su širdingiausiais linkėjimais talentingai ir darbščiai redaktorei. Visiems dienraščio darbuotojams linkime sėkmės“. Nuširdžiai dėkojame už dovaną laikraščiu ir gražius linkėjimus.

I Lietuvą siunčiamoms knygoms jau užsakyta talpintuvų. Jis prie Jaunimo centro atvyks trečiadienį, spalio 26 d., 9 val. ryto Prof. Jonas Račkauskas, Lituanistikos tyrimo ir studijų centro pirmininkas ir šios aštuntos knygų siuntos organizatorius, kviečia visus, savo raumenimis galinčius prisidėti prie knygų dežių krovimo, atvykti į tradicinę talką.

Marija Kriaučiūnienė, nepaįstama „Lietuvos Vaikų vilties“ (LVV) savanorė, ne tik praleidžia daugybę valandų Shriners ligoninėje su paguldytais operacijoms vaikais ir jų globėjais, bet ir randa laiko kitiems LVV darbams. M. Kriaučiūnienės dėka yra ir lietuvių kalbą išversta, Shriners ligoninės paruošta, galūnių tempimo pamokanti vaizdajuostė. Vaizdajuostė yra taikoma tėvų ir vaikų procedūriniam paruošimui prieš operacijas.

Lithuanian Mercy Lift organizacija, pasižyminti ypatinga pagalba Lietuvos ligoninėms, neseniai išsiuntė šimtą trečiąjį talpintuvų vaistų, įvairių medicininių reikmenų ir įrangos. Iki šiol išsiųsta paramos už maždaug 38 mil. dolerių. Nors talpintuvų skaičius atrodo nemažas, tačiau reikia atsiminti, kad Lietuvoje yra 300 ligoninių, o joms visoms būtina pagalba. Vien tik tuberkulioze sergančių vaikų yra per 500, tad LML darbas toli gražu nesibaigia.

x Kalėdiniai siuntiniai iš Lemonto į Lietuvą! Kaip ir kiekvieno mėn. paskutinį sekmadienį, spalio 30 d. **Baltia Express** priiminės kalėdinius siuntinius Lietuvių centre, Lemont, IL nuo 9 val. ryto. Tai paskutinė proga pasiųsti kalėdines dovanas. Talpintuvus išsiunčiamas laivu lapkričio 1 d. **Baltia Express** tel.: 1-800-SPARNAI arba 1-800-772-7624.

(sk)

Auka „Draugo“ paramos fondui— yra lietuvių bėdas laidas ateities kartoms.

DRAUGAS FOUNDATION
4545 W. 63rd St., Chicago, IL, 60629

Aukos yra nurašomos nuo Federalinių mokesčių.

ŽMOGAUS IR GAMTOS KŪRYBA

Ruduo Čikagos apylinkėje yra nuostabus. Spalio 11 d. saulutė nepagailejo savo spindulių ir šilimos, o miškus išpuošė auksinėmis spalvomis. Tą rytą kelios mašinos iš Čikagos, Rockfordo ir Waukigeno skubėjo į šiaurę, į Portage Wisconsiną, pakviesiti malonių draugų dr. Jono ir Janinos Šalną. Surasti jų sodybą nėra taip paprasta, nors čia rašančiai teko lankytis kelis sykius. Išsukus iš greitkelio, vingiuotais keleliais, virš pušų viršūnių, ant kalnelio išnėrė lietuviškas meniškas kryžius ir didelė, tvarkinga Šalnų sodyba. Tai nepaprasto gamtos grožio lietuviškas kampelis, kuris atsirado darbščių Šalnų šeimos pastangomis. Tiek natūrali gamtos aplinka, tiek maloni šeiminių globa žavėjo atvykusius svečius. Prie vaišių stalo greit bėgo valandos.

Šiam subėgimui buvo ypatinga proga. Vakarop buvo atidaryta dr. Jono Šalnos medžio šaknų skulptūrų paroda Portage, WI. Tai buvo šio miestelio kultūrinis įvykis. Į parodos atidarymą atvyko miestelio svečiai, radijo bei vietos

MOTERŲ KLUBO VEIKLA

Brighton Parko Lietuvių moterų klubo narių susirinkimas įvyko rugsėjo 1 d., Kojak salėje, Čikagoje. Susirinkimą pradėjo Bernice Žemgulis, sveikindama mažą būrelį susirinkusių. Tik visa valdyba buvo atvykusi. Nutarimų raštininkė perskaitė praėjusio susirinkimo protokolą, kuris buvo priimtas. Priimti ir kitų valdybos narių pranešimai. Gautas padėkos laiškas nuo Jennie Chinston, kuri išgyveno sunkią operaciją ir jau sveiksta namuose.

Martilda Folienė dėkojo už dovanėlę ligos metu. Ji jau gerai pasveikusi. Man berašant šias eilutes, gauta žinia, kad Helen Wengeliauskas, parviro savo namuose ir susilaužė kaulus. Dabar ligoninėje gydosi. Koją susilaužė ir Jennie Chinston, dar nespėjusi sustiprėti po operacijos. Ji taip pat gydosi ligoninėje. Mes joms linkime greitai pasveikti ir sustiprėti.

Pirminkinė pranešė, kad klubo susirinkimas bus lapkričio 3 d. Kvietė narses gausiai atsilankyti, nes yra daug svarbių reikalų atlikti. Bus ir šiltas maistas. Šiame susirinkime visos narės buvo pavaišintos ir linksmos skirstėsi namo.

Rozė Didžgalvis

Arvydas Žygas skaitys paskaitą „Žvilgsnis į Lietuvą penkių metų perspektyvoje“ Ateities savaitgalio metu. Jo paskaita bus sekmadienį, lapkričio 6 d. Ateitininkų namuose. Ateities savaitgalis įvyks lapkričio 4-6 d. Jaunimo centre.

x Ieškomi Antano Saprono vaikai, gyv. Argentinoje, Montevideo. Atsiliepkite, rašykite: Emilija Sapronaitė Saltanavičienė, Žirmūnų g. 15-70, Vilnius, Lithuania. Tel. 76-62-70.

(sk)

x Dr. Julius ir Lydia Ringai jau antriems metams išpareigojo globoti vieną našlaitį Lietuvoje su \$150 „Lietuvos Našlaičių Globos“ komitetas dėkoja.

(sk)

x Dėmesio! Kalėdiniai siuntiniai pasieks Lietuvą prieš Kalėdas, jei bus pristatyti į Transpak įstaigą iki lapkričio 26 d. Talpintuvai siunčiami kas savaitę. Pinigai pervedami doleriais papigintomis kainomis. Įvairūs maisto siuntiniai nuo \$29 iki \$98. Transpak, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772.

(sk)

spaudos atstovai. Portage yra istorinis apygardos miestelis. Jis nėra toks mažas, gyventojų priškaitoma arti 10,000. Miestelio vidury, kelių gatvių sankryžoje, iš tolo matomas baltas pastatas su užrašu „Vytautas Šalna, Attorney at law“. Nors toli nuo lietuviško centro čia gyvena kelios lietuvių šeimos.

Advokatas Vytautas Šalna, dr. Jono ir Janinos vyresnysis sūnus, gerai žinomas ne tik Portage miestelyje, bet ir visoje apygardoje. Jis yra darbštus ir sumanus. Neseniai advokatas V. Šalna nusipirko apleistą Christian Science bažnytelę, ją suremontavo ir ten įrengė savo advokatūros įstaigą, o antrame aukšte — lietuvišką muziejų. Be to, jis įvairiomis progomis priminti svetimtaučiams savo kilmę, kad šiandien lietuvių tauta yra gyva, turinti savo kultūrą. Jo įstaigą puošia Lietuvos kunigaikščių portretai ir įvairūs lietuviški suvenyrai. Antrame aukšte — tikra meno galerija. Čia skoningai išdėstytos dr. Jono Šalnos medžio šaknų skulptūros, dėmesį traukia lietuviški tautiniai drabužiai, papuošti gintarais, koplytėlė, Rūpintojėlis ir daug gražių lino audinių — užtiesalų.

Ne vienas parodos lankytojas susimastė, stebėdamas gamtos ir žmogaus kūrinys. Ne tik žmogus kuria, kuria ir gamta. Žmogus kuria daugiau apgalvotai, gamta — spontaniškai. Dažnai tai, ką gamta pradeda, žmogus užbaigia. Čia buvome liudininkai žmogaus užbaigtos kūrybos.

Dr. Šalna myli ir stebi gamtą bei jos aplinką. Iš gamtos jis ima žemiškas gyslas ir joms suteikia savo vaizduotės sukurta gyvybę. Gamtos radinius — medžių šaknis jis paverčia paukščiais, įvairiais gyviais, vandens lelijomis ar net žmonių figūromis.

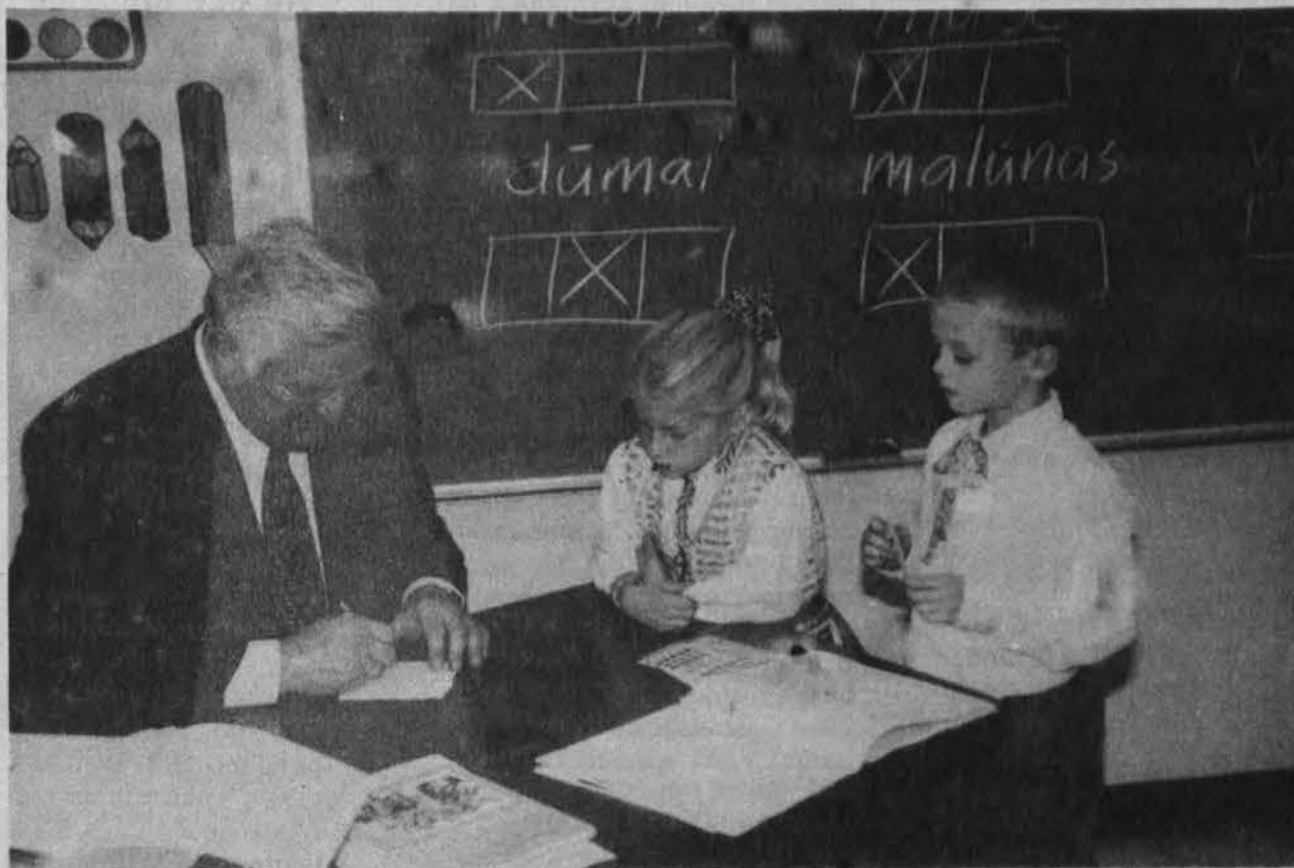
Dr. Jonas ir Janina Šalnai ilgą laiką gyveno netoli Čikagos, o dabar pensininkų laiką dalija tarp šiltos Floridos ir gražiojo Wisconsin. Dr. Šalna yra surengęs medžio šaknų skulptūros parodas Čikagoje, Detroite ir kituose lietuvių telkiniuose. Besilankant sveikinimo konsulas salės dalyvių supažindino su svečiais. Paskiau apie 15 minučių kalbėjo prez. A. Brazauskas. Jo kalba buvo pritaikyta mokiniams. Pirminė svarbesnius Lietuvos istorijos įvykius, padėjo už gražų priėmimą ir palinkėjo toliau dirbti Lietuvos gerovei. Po prezidento kalbos mokiniai atliko trumpą programėlę. Padainavo patriotinę vėliavos spalvų dainą ir pašoko „Lenciūgelį“.

Programai pasibaigus, prezidentas dar turėjo laiko apžiūrėti Jaunimo centrą. Jį lydėjo ir aiškino Jaunimo centro vice-direktorius J. Paronis. Aplankė kiekvieną lituanistinę

Marija Remienė

Parodos atidaryme (iš kairės): adv. Vytautas Šalna, Janina Šalninė, Barba Šalninė ir dr. Jonas Šalna.

Domimės Lietuvos Respublikos prezidentu. A. Brazauskui lankantis Čikagos lit. mokykloje spalio 1 d.: Veronika Grybauskaitė ir Gediminas Bielskus.

Nuotr. Vlado Žukausko

IVYKIAI ČLM

Kaip spaudoje buvo rašyta, spalio 1 d., Čikagoje lankėsi Lietuvos Respublikos prezidentas A. Brazauskas. 11 val. prieš pietus atvyko prie Laisvės kovų paminklo, kuris yra Jaunimo centro sodelyje, kad pagerbtų žuvusius ir padėtų vainiką jų garbei. Jį sutiko išsiriškiavę Čikagos lituanistinės aukštesniosios mokyklos mokiniai bei skautai. Prie vainiko padėjimo asistavo Dainius Dumbrys, Onutė Utz, Andrius Utz ir Stefutė Utz, kuri pasakė trumpą, reikšmingą kalbą.

Po iškilnių prie paminklo mokiniai, tėvai ir mokytojai susirinko Jaunimo centro didžiojoje salėje, į kurią atvyko ir prezidentas su palydovais. Iškilnėms vadovavo mokyklos direktorė Jūratė Dovilienė, jai pagelbėjo Marytė Utz. Scenoje buvo pasodinti: prezidentas A. Brazauskas, Užsienio reikalų ministras P. Gylis, prezidento patarėjas J. Paleckis, derybų su Rusija komisijos pirmininkas Bulovas ir Čikagos garbės konsulas V. Kleiza. Po trumpo direktorės J. Dovilienės sveikinimo konsulas salės dalyvių supažindino su svečiais. Paskiau apie 15 minučių kalbėjo prez. A. Brazauskas. Jo kalba buvo pritaikyta mokiniams. Pirminė svarbesnius Lietuvos istorijos įvykius, padėjo už gražų priėmimą ir palinkėjo toliau dirbti Lietuvos gerovei. Po prezidento kalbos mokiniai atliko trumpą programėlę. Padainavo patriotinę vėliavos spalvų dainą ir pašoko „Lenciūgelį“.

Programai pasibaigus, prezidentas dar turėjo laiko apžiūrėti Jaunimo centrą. Jį lydėjo ir aiškino Jaunimo centro vice-direktorius J. Paronis. Aplankė kiekvieną lituanistinę

mokyklos klasę, pasikalbėjo su mokiniais ir mokytojais. Kai kurie mokiniai prezidentui įteikė savo nupieštą piešinėlį. Nepamiršo užsukti ir į Pedagoginį institutą bei Studijų ir tyrimo centrą.

Šis prezidento apsilankymas mokiniams buvo įspūdingas. Visi buvo šventiškai nusiteikę. Klases gražiai papuošė. Jiems padėjo tautodailės mokytoja Nora Aušrienė. Ji gražiai papuošė ir sceną. Visus svarbesnius momentus nufotografavo mokyklos išdininkas V. Žukauskas.

Antras svarbus įvykis buvo spalio mėn. 8 d., kai buvo atidaryta Čikagos lituanistinės mokyklos biblioteka. Iki šiol bibliotekos knygos buvo sudėtos vienoje klasėje, didelėje spintoje. Pamokų metu nebuvo galima biblioteka naudotis, nes trūkdėtų pamokoms. Dabar gautas nemažas kambarys, kuriame lentynose išdėstytos knygos. Viduryje kambario ilgas stalas skaitymui iš posėdžiams. Kitose spintose — kompiuteriai ir kitos techninės mokymo priemonės, ant staliuko „Xerox“ aparatas. Bibliotekai vadovauja Vakarė Valaitienė.

Šis kambarys iškilmingai atidarytas. Trumpą žodį tarė tėvų komiteto pirmininkas Zigmąs Mikuzis ir direktorė Jūratė Dovilienė; atrišo juostą JC direktorė S. Endrijonienė ir palinkėjo sėkmingai pasinaudoti kambariu. Dalyvavo J. ir P. Masilioniai, Ped. instituto atstovai. Po trumpų kalbų ir vaišių viduje tuojau prasidėjo ČLM posėdis, kad aptartų svarbesnius mokyklos reikalus.

J. Plačas

Čikagoje „Lietuvos Vaikų Vilties“ (LVV) globoje dabar yra šeši vaikai su įvairiomis, sudėtingomis ortopedinėmis negalėmis: Rokas Andriuskevičius (5 m. iš Kulautuvos), Jolanta Kernagytė (16 m. iš Kavarsko), Justinas Milkevičius (14 m. iš Vilniaus), Regimantas Nemkevičius (6 m. iš Šilų), Giedrė Pranaitytė (15 m. iš Kauno) ir Asta Vitulskytė (13 m. iš Mažosios Lapės); o Mantą Kaminską (17 m. iš Vilniaus) globoja Tamulionių šeima. Los Angeles LVV komitetas globoja Živilę Pečiukonytę (16 m. iš Vilniaus) ir Astą Raguskaitę (17 m. iš Kauno), kurios po stuburo tiesinio operacijos, šio mėn. gale grįžta Lietuvon; San Francisco Shriners ligoninėje gydosi Vilią Lynikaitę (17 m. iš Kauno). Iki š.m. gruodžio mėn. galo gydytis yra priimti dar 3 vaikai Čikagos Shriners ligoninėje ir tikimasi du vaikus atvežti iki š.m. galo į Los Angeles Shriners ligoninę. Nuo pat LVV įsteigimo 1991 m. sausio mėn. 46 vaikai jau yra grįžę, po įvairių ortopedinių operacijų, Lietuvon.

JAUKUS PABENDRAVIMAS

Orai atvėso, gegužinių sezonas pasibaigė. Melrose Parko lietuviškos organizacijos kiekvienais metais surengdavo bendrą vasaros gegužinę, tik šiais metais ji nusitęsė iki rudens. Tad vietoje gegužinės sumanyta spalio 9 d., sekmadienį, surengti apylinkės lietuvių bendrą pabūvį „Eagles“ salėje.

Į pabūvį atsilankė gana daug vietinių ir svečių net iš tolimųjų vietovių. Malonu buvo matyti svečius iš Čikagos ir iš kaimyninės Auroros lietuvių būrelį, į kurių rengiamuose pabėdavimuose ir melrosepariečiai mėgsta lankytis. Buvo svečių ir iš Lietuvos. Nuotaika buvo gera. Retai susitinkant kalbų netrūko. O bekalbant ir troškulių nuraminti nebuvo sunku, nes netoliese veikė ir baras. Kad susirinkusieji nesijaustų alkani, darbščiosios šeiminkės parodė savo sugebėjimus paruošdamos šiltus patiekalus. Skanūs valgiai skatino gerą nuotaiką. Onutė Rakauskienė, Onutė Rugelienė, Aldona Čėsnienė, Katrietė Valienė ir kitos šeiminkavusios moterys visokių skanumynų paruošė.

Toks pabėdavimas turėjo ir kitą gerą pusę — papildyti organizacijų išdą, kuris per ilgesnį laiką smarkiai nusenka. Tam buvo praversta įvairių laimėjimų, kuriems atsilankiusieji gana vertingų dovanų nepagailejo. Pasivaikšius, prasidėjo pati įdomiausia „meninė“ dalis. Seniai besisukęs „Laimės ratas“ vėl pradėjo sukstis, o aplinkui jį sukosi laimės ieškotojai, ir mažai buvo tokių, kuriems laimė nebūtų nusišypsosusi. Nuotaikinga sekmadienio popietė nusitęsė iki vėlyvo vakaro. Visi skirstėsi patenkinti, o ypač organizacijų išdai praturtinę savo ištekliais, kurių jiems labai reikėjo.

Tiesa, Melrose Parko apylinkės lietuvių skaičius smarkiai mažėja, bet organizacinė veikla tebėra gyva pastangomis nenuilstančių vadovų, kurių brandulį sudaro Kazimieras Valis, Onutė ir Vacys Rakauskai, Onutė ir Jonas Rugeliai, Arnoldas Čėsnas, Regina Barauskaitė ir dar vienas kitas.

Reikia pastebėti, kad Melrose Parko Lietuvių bendruomenė, taip pat ir Lietuvių klubas pasižymi dosnumu įvairioms šalpos organizacijoms ir savo spaudai. Tiek bendruomenė, tiek ir klubas yra tapę „Draugo“ fondo nariais ir nėra abejonės, kad rems ir toliau. Tad Melrose Parko lietuviškajai šeimai linkėtina pasisekimo ir geriausios kloties.

J. Indriūnas

• Prenumeruokite ir skaitykite „Draugą“.